

Digitale sexkrænkelser

Straffelovens §§ 232, 235 og 264 d

Kandidatspeciale i strafferet

Udarbejdet af: Louise Borup

Studienummer: 2015-3616

Vejleder: Birgit Feldtmann

Dato: 19. maj 2020

Aalborg Universitet

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
Kapitel 1. Introduktion	5
1.1 Indledning	5
1.2 Problemformulering	6
1.3 Afgrænsning	6
1.4 Metode	7
1.5 Redegørelse for fremstillingen	9
Kapitel 2. Straffelovens § 232	10
2.1 Baggrund	10
2.2 Anvendelsesområde	11
2.2.1 Egnethed til at krænte	12
2.2.2 Uanstændigt forhold.....	13
2.2.3 Skærpelse	14
2.2.4 Forsæt.....	15
2.2.5 Blufærdighedskrænkelser som digital sexkrænkelser	16
2.3 Sammenfatning	16
Kapitel 3. Straffelovens § 235	18
3.1 Baggrund	18
3.2 Anvendelsesområde	20
3.2.1 Pornografisk materiale	20
3.2.2 Udbredelse	22
3.2.3 Særligt skærpende omstændigheder	23
3.2.4 Besiddelse	23
3.2.5 Samtykke.....	24
3.2.6 Forsæt.....	25
3.2.7 Børnepornografi som digital sexkrænkelser	26
3.3 Sammenfatning	27
Kapitel 4. Straffelovens § 264 d	28
4.1 Baggrund	28
4.2 Anvendelsesområde	29
4.2.1 Videregivelse	30
4.2.2 Ulovligheden.....	30
4.2.3 Private forhold	31
4.2.4 Åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.....	32
4.2.5 Skærpelse	34
4.2.6 Forsæt.....	34
4.2.7 Videregivelse som digital sexkrænkelser	34
4.3 Sammenfatning	35

Kapitel 5. Sammenspillet mellem §§ 232, 235 og 264 d	36
5.1 Rigsadvokatens retningslinjer for tiltalerejsning	36
5.2 Retspraksis	37
5.2.1 Sager hvor der er rejst tiltale efter en enkelt bestemmelse	38
5.2.2 Sager hvor der er rejst tiltale efter flere bestemmelser samtidig	39
5.3 Sammenfatning	42
Kapitel 6. Lovændringen i 2018.....	45
6.1 Regeringens udspil om styrket indsats.....	45
6.2 Lovforslag	45
6.3 Virkning i praksis	47
6.4 Sammenfatning	50
Kapitel 7. Konklusion	52
Litteraturliste	54
Andet.....	54
Artikler.....	54
Betænkninger	54
Juridisk litteratur	54
Lovgivning, lovforslag mm.	54
Retspraksis	55
Øvrigt materiale	55

Abstract

This project examines the current legal situation in Denmark regarding digital sex offenses. The purpose of the thesis is to clarify which digital sex offenses that have been criminalized under the Danish Criminal Code and what impact the law amendment regarding digital sex offenses, which was introduced in 2018, has had on the current legal situation on the subject.

In recent years, there has been a significant increase in the media coverage of digital sex offenses. Sharing an image or video nowadays requires no more than a single click, and the road to distribution of digital sex offenses has hereby been significantly simplified. Through a national study, it is found that the extent of digital sex offenses among young people is so large that it has become almost normal. Digital sex offenses can have serious and long-lasting consequences for the aggrieved party, such as depression, anxiety and post-traumatic stress syndrome. In addition to the psychological consequences, removing material from the internet is almost an impossible task. Once the material is shared on the internet, it is impossible to control where it ends up. As a result, another consequence is, that it can be extremely costly for the aggrieved party to have the material removed from the internet again, if however, you actually succeed with the removal.

Digital sex offenses are thus a major problem in the Danish society and it can affect everyone. This problem has been tried solved through a legal regulation with the update of the Danish Criminal Code in 2018, among other things. The thesis finds that there are three specific provisions from the Danish Criminal Code that should be mentioned. The first is section 232, the next is section 235 and finally, section 264 d. These provisions give rise to a number of legal issues and they relate to the majority of cases of digital sex offenses seen today.

To achieve the purpose, the thesis will analyse and interpret the provisions of the Danish Criminal Code that regulates digital sex offenses. First and foremost, the analysis will attempt reached through literal interpretation but also by looking at the processors of the Danish Criminal code and other relevant material.

The thesis then goes on to investigate how the interplay between the provisions work. This has been sought clarified through the use of the guidelines of prosecution in cases regarding digital sex offenses and case law. After this, the thesis looks into the legislative change of the Danish Criminal Code from 2018.

The thesis goes on the find, that the current legal situation in Denmark regarding digital sex offenses is fully covered by the provisions in section 232, 235 and 264 d. This conclusion is made based on the analysis of the provisions and case law. The thesis then concludes, that the law amendment regarding digital sex offenses, which was introduced in 2018, has not had a significant impact on the current legal situation on the subject yet, however the law amendment is new and can potentially have a big impact in the future.

Kapitel 1. Introduktion

1.1 Indledning

I januar 2018 rejste politiet de såkaldte Umbrella-sager, hvor mere end 1.000 unge mennesker blev sigtet for udbredelse af børneporno efter at have delt nogle seksuelle videoklip af to 15-årige. I løbet af de seneste år er der sket en markant stigning i medieomtalen af digitale sexkrænkelser, og særligt dette sagskompleks har været med til at sætte fokus på digitale sexkrænkelser i den offentlige debat. På få år har politiet oplevet en fordobling af anmeldelser om uberettiget videregivelse af billeder. Denne stigning kan skyldes det større fokus på disse typer sager, samt at det er blevet nemmere at anmelde dem.¹

Deling af et billede eller en video kræver i dag ikke mere end et enkelt klik, og vejen til distribuering af digitale sexkrænkelser er således blevet betydeligt forenklet. Gennem en undersøgelse lavet af Red Barnet erfares det, at omfanget af digitale sexkrænkelser blandt unge er så stort, at det nærmest er blevet normal hverdag. Undersøgelsen er foretaget blandt unge i alderen 13-17 år, og af resultaterne fremgår blandt andet, at 30 pct. af de adspurgte inden for det seneste år har oplevet, at andre unge i det skjulte har taget seksuelle billeder af nogen og delt dem på nettet. Herudover svarer hver 20., at de har oplevet af få delt et intim- eller nøgenbillede, uden at de har givet deres tilladelse hertil.²

Digitale sexkrænkelser kan have alvorlige og langvarige konsekvenser for den forurettede. I DR's dokumentarserie, "Klædt af på nettet", står unge kvinder frem og fortæller om deres oplevelser med digitale sexkrænkelser. De typer krænkelser, som kvinderne er blevet udsat for, er forskellige, men fælles for kvinderne er, at krænkelserne i høj grad har haft psykiske konsekvenser for dem. Miriam Michaelsen, der er bistandsadvokat for kvinderne i dokumentarserien, har på tidspunktet for dokumentarens udgivelse 50 sager om digitale sexkrænkelser. I adskillige af Miriams sager har den digitale sexkrænkelser ført til posttraumatisk stress, depression og angst. Det kan gå ud over de forurettedes koncentrationsevne og give en følelse af at miste kontrollen over såvel eget liv som krop. Ligeledes kan pårørende risikere at blive udsat for en sekundær traumatisering.³

Når først det krænkende materiale er delt på internettet, er det noget nær umuligt at styre, hvor det uønskede materiale ender henne. Afledt heraf er en anden konsekvens, at det kan være særdeles omkostningsfuldt for den forurettede at få materialet fjernet fra internettet igen. Ifølge Miriam er det den forurettede selv, der skal betale for at få materialet fjernet, hvilket nærmest er en umulig opgave. Blot en af Miriams klienter har haft held til helt at få fjernet det uønskede materiale, hvilket underbygger påstanden om, at det næsten er en umulig opgave at fjerne materiale fra internettet.⁴

¹ BT.dk – Anmeldelser af billeddelinger er fordoblet på få år

² Redbarnet.dk – Ny undersøgelse: Digitale sexkrænkelser er hverdag for unge. *OBS 15 skoler over hele landet medvirker i undersøgelsen, der bygger på resultater fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 915 unge i alderen 13-17 år. Undersøgelsen er inddraget for at give et indtryk af omfanget af digitale sexkrænkelser blandt unge, endog undersøgelsen ikke anses for repræsentativ*

³ DR.dk – Klædt af på nettet

⁴ DR.dk – Advokat fører sager om digitale sexkrænkelser: Det følger ofrene resten af livet

I forbindelse med sletning af materiale trådte en ny lovændring dog i kraft d. 1. januar 2019. Ifølge denne, kan det ved dom for overtrædelse af § 264 d samtidig bestemmes, at et billede skal slettes, hvis det er muligt. Forpligtelsen påhviler som udgangspunkt den, der dømmes for overtrædelsen, men såfremt denne ikke har rådighed over billedet, kan den, som har en sådan rådighed, blive pålagt forpligtelsen.⁵

Størstedelen af de ofre for digitale sexkrænkelser, som man hører om i medierne, er unge kvinder. Dog findes ofrene i realiteten på tværs af sociale klasser, alder og køn. Ifølge advokat Miriam Michaelsen, er digitale sexkrænkelser ikke blot et ungdomsfænomen, men noget der rammer bredt. Det går ud over blandt andet voksne mennesker i skilsmisse eller i psykisk voldelige forhold, og det rammer både asylansøgere, direktører, HR-chefer, politikere og offentlige personer.⁶

Digitale sexkrænkelser er således et stort samfundsmæssigt problem, der kan ramme alle. Med opdateringen af straffeloven i 2018, er problemet med stigningen af digitale sexkrænkelser blandt andet forsøgt løst gennem en lovregulering. I den forbindelse er der tre konkrete bestemmelser, som bør nævnes. Den første er straffelovens § 232 vedrørende blufærdighedskrænkelser, dernæst straffelovens § 235 om børnepornografi og slutteligt straffelovens § 264 d, som omhandler krænkelser af privatlivets fred. Disse bestemmelser giver anledning til en række juridiske problemstillinger forbundet med digitale sexkrænkelser, og det er nogle af disse problemstillinger, der danner grundlag for afhandlingen.

1.2 Problemformulering

I dette speciale undersøges det strafferetlige værn i forbindelse med digitale sexkrænkelser. For det første undersøges straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. Dernæst undersøges hvilken betydning, de skærpende omstændigheder, der blev indført med 2018-lovændringen, har. Det bemærkes, at begrebet ”*digitale sexkrænkelser*” hverken er defineret i straffeloven eller retspraksis.

1.3 Afgrænsning

Formålet med dette afsnit er at afgrænse afhandlingens problemfelt. Dette for at danne en overskuelig ramme omkring emnet under hensyntagen til opgavens tilladte omfang. Ifølge en meddelelse fra rigsadvokaten omfatter digitale sexkrænkelser ”*situationer, hvor der sker deling eller offentliggørelse – ofte via internettet, mobiltelefoner mv. – af nøgenbilleder, herunder billeder eller videoer af seksuel karakter, uden samtykke fra den afbildede person*”.⁷ Det bemærkes dog, at da der ikke foreligger nogen klar definition, kan andre typer krænkelser, end dem omfattet af Rigsadvokatens definition, ligeledes kategoriseres som digitale sexkrænkelser. Af hensyn til afhandlingens tilladte omfang, tages der udgangspunkt i Rigsadvokatens definition. Dog inddrages i afsnittet om straffelovens § 232 nogle skriftlige digitale sexkrænkelser for at illustrere anvendelsesområdet i forbindelse med blufærdighedskrænkelser.

⁵ L 2018 1719, side 2

⁶ DR.dk – Advokat sidder med 50 sager om digitale krænkelser: Sociale medier bør stilles til ansvar

⁷ Rigsadvokatsmeddelelse om digitale sexkrænkelser, side 1

Afhandlingen fokuserer først og fremmest på straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. Det er disse juridiske bestemmelser, der sædvanligvis er tale om i forbindelse med digitale sexkrænkelser, hvorfor afhandlingen afgrænses til krænkelser omfattet af disse bestemmelser. Selve strafferammen og straffeudmålingen vil ikke blive selvstændigt behandlet. Betragtninger herom kan ikke fuldstændig udelades, men hovedsigtet er at undersøge de handlinger, der er kriminaliseret i bestemmelserne.

I forbindelse med straffelovens § 232 kan blufærdigheden krænkes såvel fysisk som digitalt. Både fysiske og digitale blufærdighedskrænkelser overtræder gerningsindholdet i § 232, men alligevel er der tale om to vidt forskellige ting. Nærværende afhandling har fokus på den digitale deling af billeder og videoer af seksuel karakter, hvorfor det fysiske aspekt af en lovovertrædelse ikke vil berøres.

I henhold til straffelovens § 264 d, afgrænses der fra stk. 1, 2. pkt., der omfatter videregivelse af billeder eller meddelelse, der vedrører en afdød person. Dermed tages udelukkende stilling til 1. pkt. om *”uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed”*.

Sager om digitale sexkrænkelser kan omfatte anden kriminel adfærd, der ligger forud for selve overtrædelsen af straffelovens §§ 232, 235 eller 264 d. Eksempler herpå kan være ulovlig tvang efter § 260, hacking efter § 263 samt afpresning efter § 281. Ifølge straffelovens § 226, straffes den, som optager pornografiske billeder, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at videresælge eller på anden måde udbrede materialet. Ligeledes straffes, ifølge straffelovens § 264 a, den, der uberettiget tager billeder af personer som befinder sig på et sted, der ikke er frit tilgængeligt, eller ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer. Nærværende afhandling fokuserer udelukkende på, om der er sket en deling eller offentliggørelse af materiale, der kan være omfattet af straffelovens §§ 232, 235 eller 264 d. Baggrunden for, hvordan materialet er kommet i krænkerens besiddelse og det eventuelle strafbare forhold heri, vil ikke blive behandlet i afhandlingen, hvorfor der afgrænses fra de ovennævnte bestemmelser.

Et billede, hvor man kan se en genkendelig person, vil ofte være omfattet af persondataloven. Hvis man lægger et billede ud på internettet i strid med persondatalovens regler, kan man straffes for det.⁸ Privatpersoner, der overtræder persondatalovens § 70, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, hvis ikke der kan straffes gennem anden lovgivning som for eksempel straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. Den persondataretlige beskyttelse og samspillet mellem disse lovbestemmelser vil ikke blive nærmere behandlet i nærværende afhandling.

1.4 Metode

Formålet med dette speciale er at klarlægge den aktuelle retstilstand på området for digitale sexkrænkelser. For at besvare problemformuleringen anvendes den retsdogmatiske metode. Retsdogmatisk metode er en beskrivelse, fortolkning og systematisering af gældende ret.⁹

⁸ Justitsministeriet.dk – Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser, side 4

⁹ Retssystemet og juridisk metode, side 40

En undersøgelse af gældende ret kræver inddragelse af alle relevante retskilder. Gældende ret kan fastlægges ud fra retsregler og rettens afgørelser.¹⁰ Lovgivning er den retskilde, man ofte går til først, når man har en juridisk problemstilling, og den betragtes som den vigtigste kilde til gældende ret.¹¹ Love har en særlig demokratisk legitimitet, da de udstedes af Folketinget, der har enekompetence hertil.¹²

For at beskrive retstilstanden inddrages straffelovens §§ 232, 235 og 264 d som den primære retskilde. Disse bestemmelser vil blive genstand for en selvstændig analyse, hvori der foretages en ordlydsfortolkning. Straffeloven suppleres af dennes forarbejder og relevant retspraksis. Forarbejderne til straffeloven fremmer forståelsen af formålet med indførelsen af straffeloven og kan bruges til at evaluere de enkelte bestemmelser.¹³ Lovforslag til ændring af §§ 232 og 264 d samt relevante betænkninger på området inddrages, da de bidrager til at belyse retstilstanden og skabe en bedre forståelse for afhandlingens emneområde.

Den relevante retspraksis, der inddrages, er domstolsafgørelser. For at belyse retsstillingen, analyseres udvalgte domme om overtrædelse af straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. Dommene er valgt ud fra afgrænsningen af emneområdet. Retssikkerhed er en særdeles relevant retskilde, der spiller en vigtig rolle ved udførelsen af juridisk arbejde. Afsagte domme giver borgerne mulighed for at forudse deres retsstilling, da retssikkerhedsmæssige betragtninger medfører, at domstolene ikke hyppigt ændrer deres praksis i forhold til tidligere afgørelser, medmindre der forefindes ændrede forhold.¹⁴ Tidligere afsagte domme har stor betydning i forbindelse med fastlæggelse af gældende ret. Disse er, i modsætning til lovgivning, konkrete og kan udbygge forståelsen af en lovregel. Med udgangspunkt heri kan allerede afsagte domme således få en retskildemæssig betydning. Det bemærkes, at domme afsagt ved Højesteret tillægges større præjudikatværdi end domme afsagt ved landsretterne og byretten.¹⁵ Lands- og byretsdomme kan således ikke give en endelig og entydig klarlæggelse af retstilstanden, men har stadig retskildemæssig betydning.

Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser inddrages ligeledes som et bidrag til at skabe en bedre forståelse af emneområdet. Rigsadvokatmeddelelsen har karakter af et cirkulære, og fastlægger retningslinjer, der bruges i behandlingen af sager om digitale sexkrænkelser.

Slutteligt inddrages relevant juridisk retslitteratur og artikler. Den juridiske litteratur er ikke bindende, da den ikke er en retskilde. Den juridiske litteratur kan hjælpe med at systematisere og analysere juraen, men den afspejler ikke lovgivers fortolkning bag bestemmelserne. Litteraturen inddrages derfor blot som et fortolkningsbidrag til de øvrige retskilder til at belyse retstilstanden, når det findes relevant.¹⁶

¹⁰ Retssystemet og juridisk metode, side 55

¹¹ Retssikkerhed og juridisk metode, side 21

¹² Retssikkerhed og juridisk metode, side 24

¹³ Retssikkerhed og juridisk metode, side 25

¹⁴ Retssikkerhed og juridisk metode, side 57

¹⁵ Retssikkerhed og juridisk metode, side 59f

¹⁶ Retssikkerhed og juridisk metode, side 76

1.5 Redegørelse for fremstillingen

Afhandlingen undersøger, som nævnt i problemformuleringen, det strafferetlige værn i forbindelse med digitale sexkrænkelser. Kriminalisering af en handling er udtryk for, at denne misbilliges, hvorfor den søges modarbejdet ved en straffetrussel eller ved idømmelse af straf.¹⁷ Ifølge straffelovens § 1 skal strafansvar have hjemmel i lov, og de digitale sexkrænkelser har hjemmel i henholdsvis straffelovens §§ 232, 235 og 264 d.

I kapitel to, tre og fire vil der blive foretaget en lovanalyse af henholdsvis straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. De enkelte dele af bestemmelserne gennemgås med henblik på at belyse rækkevidden af det strafferetlige værn mod digitale sexkrænkelser. Til brug for analyserne inddrages løbende retspraksis for at afklare gældende ret. Digitale sexkrænkelser er et område, der er i stadig udvikling, hvorfor den anvendte retspraksis er af nyere årgang og ikke ældre end fra år 2015.

I kapitel fem undersøges sammenspillet mellem §§ 232, 235 og 264 d, da der efter omstændighederne kan straffes for flere af bestemmelserne samtidig. For dels at sikre, at tiltalerejsning sker efter de rigtige bestemmelser, og dels at straffniveauet afspejler sagers alvor og karakter, har Rigsadvokaten udstedt retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sager om digitale sexkrænkelser.¹⁸ Det vil ligeledes i dette kapitel blive undersøgt, hvorvidt tiltalerejsningen i den retspraksis, der er anvendt i afhandlingen, er i overensstemmelse med de retningslinjer, som Rigsadvokaten har udstedt.

I kapitel seks undersøges hvilken betydning de skærpende omstændigheder, der blev indført med 2018-lovændringen, har. Til brug herfor anvendes primært forarbejder til lovændringen samt relevant retspraksis.

I kapitel syv konkluderes der samlet på resultatet af afhandlingen.

¹⁷ Strafferettens almindelige del, side 41

¹⁸ Justitsministeriet.dk – Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser, side 12

Kapitel 2. Straffelovens § 232

Følelsen af at være blufærdig over for noget seksuelt kan anskues som en del af individets moralske vurdering. I almindelighed kan man ikke forvente en strafferetlig beskyttelse imod indtryk af andres umoralske handlinger. På trods heraf, er blufærdighedskrænkelser kriminaliseret i straffeloven, hvilket kan skyldes, at seksuelle udfoldelser, der påtvinges andres iagttagelse, kan virke stærkt forulempende. Påtvungne iagttagelser af visse seksuelle handlinger kan vække et tydeligt ubehag, og en række af de handlingstyper, hvor straf kan komme på tale, er rimelige at forlange henlagt til privatlivet eller dog begrænset til dem, der har givet samtykke til iagttagelse heraf.¹⁹

I det følgende vil straffelovens § 232 undergå en individuel analyse. Baggrunden for bestemmelsen samt dens anvendelsesområde gennemgås, og til brug herfor anvendes forarbejder samt relevant juridisk litteratur. Løbende inddrages udvalgt retspraksis på området for at belyse hvornår, der er tale om blufærdighedskrænkelser i overensstemmelse med digitale sexkrænkelser. Slutteligt foretages en sammenfatning af kapitlet.

2.1 Baggrund

Straffelovens § 232 har, bortset fra få ændringer, stået uændret siden dens ikrafttræden i borgerlig straffelov i 1933, hvor den havde ordlyden: *”Den, som ved uterligt Forhold krænker Blufærdigheden eller giver offentlig Forargelse, straffes med Fængsel indtil 4 år eller under formildende Omstændigheder med Hæfte eller Bøde.”*²⁰

I 2000 blev hæftestraffen afskaffet, og i 2004 blev der gennemført en lovændring af straffeloven, hvor bestemmelsen undergik en teknisk begrundet forenkling. Muligheden, for at straffen under formildende omstændigheder kunne nedsættes til bøde, udgik, og strafferammen ændredes til bøde eller fængsel i indtil 4 år. I forarbejderne anførtes dog, at ændringen ikke tilsigtede nogen ændring i det hidtidige strafbare område eller udmålingsniveau.²¹

I Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser fra 2012 blev det overvejet, om straffelovens § 232 burde moderniseres. Som følge heraf blev det foreslået, at udtrykket ”giver offentlig forargelse” udgik, da det allerede synes omfattet af udtrykket ”krænker blufærdigheden” og derfor fandtes overflødig.²² Dernæst blev det foreslået, at udtrykket ”uterligt forhold” blev erstattet med udtrykket ”uanstændigt forhold”, da uterligt forhold synes at være sprogligt forældet. Ligeledes foreslog Straffelovrådet, at bestemmelsens strafferamme blev ændret til bøde eller fængsel indtil 2 år, dog 4 år hvis forholdet begås over for et barn under 15 år.²³ Disse forslag trådte i kraft med lovændringen i 2013. Ændringerne tilsigtede ikke nogen ændring af hverken anvendelsen af bestemmelsen eller selve strafudmålingen – der var blot tale om en rent sproglig modernisering.²⁴

¹⁹ Strafferettens specielle del, side 82

²⁰ KBET 2012 nr. 1534, side 581

²¹ KBET 2012 nr. 1534, side 586

²² KBET 2012 nr. 1534, side 596

²³ KBET 2012 nr. 1534, side 597

²⁴ Kommenteret straffelov, side 395

I 2018 trådte en ny lovændring i kraft, og i den forbindelse blev der i straffelovens § 232 indsat et stk. 2. Formålet hermed var at skærpe bødestraffen for blotteri, således at bødestraffen i højere grad kommer til at afspejle den krænkelse, som offeret udsættes for. Desuden forudsættes, at der sker en tilsvarende stigning i bødeniveauet for andre former for blufærdighedskrænkelser for at sikre en sammenhæng på området. Lovforslaget tilsigter ikke nogen ændring i strafudmålingsniveauet ved brug af frihedsstraf eller forhold, der i almindelighed anses som værende skærpene eller formildende omstændigheder. Ej heller tilsigter lovforslaget nogen ændring i bestemmelsens anvendelsesområde.²⁵

Ordlyden af den nugældende § 232 i straffeloven lyder således:

”Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2 Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen.”

2.2 Anvendelsesområde

Bestemmelsen betragtes som en generalklausul, der kan anvendes på enhver seksuel krænkelse, der anses for at være af en vis grovere karakter, og som ikke er omfattet af en anden bestemmelse i straffelovens kapitel 24, men som desuagtet findes at burde kunne straffes. For at ifalde strafansvar efter bestemmelsen, skal man ved et uanstændigt forhold krænke blufærdigheden. I bestemmelsens forstand er det tilstrækkeligt, at en handling efter sin art er egnet til at krænke blufærdigheden. Dog skal handlingen foretages over for en person hvis interesse, man søger at beskytte. Dette betyder, at et gyldigt samtykke fra den, som handlingen er foretaget over for, udelukker ansvar. Sådanne situationer falder således uden for anvendelsesområdet. Handlinger omfattet af straffelovens § 232 kan hovedsagelig opdeles i; handlinger, hvor gerningsmanden og offeret er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden, og handlinger, hvor dette ikke er tilfældet.²⁶ Afhandlingen fokuserer alene på handlinger, hvor gerningsmanden og offeret ikke er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden.

Ifølge Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser fra 2012 anvendes straffelovens § 232 hyppigere end alle straffelovens øvrige bestemmelser om seksuelle krænkelser tilsammen. Afledt heraf foreslog Straffelovrådet, at tilfælde af seksuelt forhold, som gennemføres uden et gyldigt samtykke fra den forurettede, fremover skulle være omfattet af straffelovens §§ 216-223 a og ikke § 232. Herudover fandt Straffelovrådet, at bestemmelsen om blufærdighedskrænkelser i øvrigt ramte de seksuelle krænkelser, den burde, hvorfor bestemmelsens anvendelsesområde efter rådets opfattelse hverken synes for vidt eller for snævert.²⁷ På trods af, at ordlyden af § 232 over tiden har været ændret tre gange, tilsigter ingen af disse ændringer at ændre på bestemmelsens anvendelsesområde. På baggrund heraf findes der stadig at kunne henvises til de tidligere forarbejder til bestemmelsen ved fortolkning heraf. I det følgende ses nærmere på anvendelsesområdet for straffelovens § 232.

²⁵ LFF 2017 115, side 1f

²⁶ KBET 2012 nr. 1534, side 578f

²⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 595

2.2.1 Egned til at krænke

Ifølge forarbejderne til et udkast af ny straffelov af 1912, skal den strafbare handling være egned til at krænke for at kunne betegnes som strafbar efter bestemmelsen. Handlingen skal vedrøre et kønsligt usædeligt forhold, og det findes uvæsentligt, om blufærdighedskrænkelsen bliver fremkaldt gennem ord eller gerning, da begge dele er strafbart efter bestemmelsen. Det er ikke et krav, at nogens blufærdighedsfølelse rent faktisk er blevet krænket. Bestemmelsens gerningsindhold er realiseret såfremt domstolen finder handlingen egned til at krænke.²⁸

I henhold til sager om digitale sexkrænkelser udtaler Rigsadvokaten, at hans opfattelse er, at videregivelse af nøgenbilleder samt billeder og videoer af seksuel karakter som udgangspunkt er egned til at krænke den afbildedes blufærdighed.²⁹ Denne opfattelse er i overensstemmelse med nyere retspraksis, hvilket blandt andet fremgår af en afgørelse fra 2019, hvor T blev fundet skyldig i blufærdighedskrænkelse over for F ved uberettiget at have videregivet billeder af seksuel karakter af F, hvilket var egned til at krænke hendes blufærdighed. Billederne omfattede både nøgenfotos af F samt et foto, hvor hun udførte oralsex på en forhenværende sexpartner.³⁰ I en lignende dom fra 2018 fandtes en række billeder af F i tre forskellige seksuelle situationer ligeledes at være egned til at krænke blufærdigheden. T var tidligere samlever til F. Efter samlivsophævelsen kunne T ikke komme i kontakt med F, da hun ikke besvarede hans henvendelser. For at fremprovokere en reaktion fra F, og derved etablere kontakt, valgte T at sende fire billeder indeholdende optagelser af F i tre forskellige seksuelle situationer til F's mor. Billederne var taget fra en filmoptagelse, og de vurderedes egned til at krænke både F's og moderens blufærdighed.³¹

Tilfælde, hvor gerningsmanden retter en seksuel henvendelse til en anden, kan ligeledes være egned til at krænke blufærdigheden. Om en henvendelse af seksuel karakter er strafbar beror endvidere på de nærmere omstændigheder, heriblandt karakteren af forholdet mellem de involverede personer.³² I en dom fra 2018 blev T kendt skyldig i overtrædelse af straffelovens § 232 i tre tilfælde. T var fodboldtræner og havde via en falsk Facebook-profil fremsendt beskeder med seksuelt indhold til to unge piger, F1 og F2, som han kendte fra den klub, han var træner i. Til begge piger beskrev han et fiktivt seksuelt forløb, hvor der blandt andet indgik beskrivelser af befølinger, kys på kroppen, gensidig oralsex og samleje. Til en tredje pige, F3, som han ligeledes kendte fra klubben, sendte T via en falsk snapchat-profil et billede af et blottet, erigeret lem, der var delvist skjult af en smiley. I alle tre forhold havde der været en forudgående korrespondance, der dog ikke vurderedes at have en sådan karakter, at den af T kunne opfattes som et samtykke til fremsendelse af henholdsvis tekst og billede med seksuelle emner. Under disse omstændigheder fandtes T at måtte have indset, at fremsendelsen af såvel teksten og billedet var egned til at krænke blufærdigheden hos både F1, F2 og F3.³³

²⁸ KBET 2012 nr. 1534, side 583

²⁹ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

³⁰ TfK2019.584 Ø

³¹ U.2018.2970 V

³² KBET 2012 nr. 1534, side 580-581

³³ TfK2018.518 Ø

2.2.2 Uanstændigt forhold

I Torps betænkning af 1917 uddybes udtrykket uterligt forhold. Udtrykket fortolkes således, at blufærdighedskrænkelsen skal være grov, men selve handlingens art siges der ikke noget nærmere om. Derfor udledes, at blufærdigheden kun kan krænkes gennem et kønsligt, usædeligt (uanstændigt) forhold. Det bemærkes dog, at en handling godt kan krænke blufærdigheden, skønt der ikke er udvist et uanstændigt forhold. Dette kan eksemplificeres med, at en mand vandrer nøgen over en privat strand fuld af kvinder. I sådanne og lignende tilfælde kan blufærdigheden hos kvinderne meget vel være krænket, men der menes ikke at foreligge et uanstændigt forhold, som bestemmelsen kræver.³⁴ Denne fortolkning lægger op til, at det ikke er afgørende for det strafbare forhold, om en handling følelsesmæssigt er egnet til at krænke, men om handlingen efter sin art er egnet til at krænke.

I praksis skelnes der ikke skarpt mellem kravet til selve handlingen og kravet om en virkning af handlingen. Det findes altså ikke afgørende, om en handling har en konkret følelsessårende virkning, men derimod om den objektivt er egnet til at krænke blufærdigheden. Dermed sker en vis udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde, idet der kan gives afkald på beviset for virkningen. Endvidere synes også at ske en begrænsning af anvendelsesområdet, idet der ikke lægges vægt på en handlingens virkning på en konkret person, men på dens evne til at støde i almindelighed. Praksis anvender altså en fortolkning med en objektiverende tendens, som kan anvendes på forskellige typer adfærd.³⁵

Ud fra bestemmelsens ordlyd, kan der ikke konkluderes nærmere omkring hvilken adfærd, der skal udvises for, at der er tale om en blufærdighedskrænkelse. Bestemmelsen angiver blot, at den adfærd, der udvises, skal vurderes som værende uanstændig og blufærdighedskrænkende. I bestemmelsens henseende forstås ”uanstændigt forhold” som en form for seksuel adfærd. Udtrykket understreger endvidere, at der er et krav om, at adfærden skal være af en vis grovhed.³⁶ Om grovheden i sager om digitale sexkrænkelser udtaler Rigsadvokaten følgende: *”Det er Rigsadvokatens opfattelse, at videregivelse af nøgenbilleder eller billeder/videoer af seksuel karakter som det klare udgangspunkt må antages at have den tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af straffelovens § 232.”*³⁷

I en dom fra 2019 havde videregivelsen af fire nøgenbilleder den tilstrækkelige grovhed til at være et uanstændigt forhold omfattet af straffelovens § 232. T sendte billederne til en gruppe på Facebook. Billederne viste blandt andet F’s blottede bryster, hvorfor videregivelsen medførte en krænkelser af F’s blufærdighed.³⁸ Modsat var det tilfældet i en dom fra 2017, hvor videregivelsen af et nøgenfoto ikke vurderedes at have den tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af § 232. T havde ophængt et nøgenfoto af en tidligere kæreste på en væg i en idrætshal, ligesom han havde uploadet fotoet på en fotoklubs hjemmeside. I forbindelse med en nøgenbadning havde F taget tøjet af. Hun stod og kiggede ud over vandet, og T tog således et billede af hende fra ryggen, da han syntes, at det var et godt motiv.

³⁴ KBET 2012 nr. 1534, side 583

³⁵ Strafferettens specielle del side 84

³⁶ Strafferettens specielle del, side 83

³⁷ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

³⁸ TFK2019.694 V

Byretten udtalte herom følgende: *”På baggrund af billedets karakter, herunder at det viser F nøgen på en strand set bagfra, sammenholdt med tiltaltes forklaring om baggrunden for at offentliggøre billedet, finder retten imidlertid ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at antage, at ophængningen af billedet udgør en handling af en sådan grovhed og med den fornødne seksuelle relation, at forholdet er omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse”*. Hverken byretten eller landsretten fandt, at billedet havde en sådan seksuel karakter eller grovhed, at der var tale om blufærdighedskrænkelse, hvorfor T blev frifundet for overtrædelse af § 232.³⁹

Forarbejderne til bestemmelsen beskriver ikke nærmere hvilken karakter, et nøgenbillede skal have for, at en videregivelse uden samtykke fra den afbildede vil være strafbar. Ifølge Rigsadvokaten vil et billede, der viser kønsdele, bagdel eller bryster, som udgangspunkt være strafbart at videregive uden samtykke.⁴⁰ At det i sidstnævnte dom ikke fandtes strafbart at videregive et nøgenbillede uden samtykke kan skyldes, at der netop ikke vurderedes at være tale om et uanstændigt forhold.

Et uanstændigt forhold kan også bestå i ord, som for eksempel opfordring til kønsligt forhold eller til at klæde sig af.⁴¹ I en dom fra 2016 fandtes T, der var myndighedsrådgiver for en 17-årig pige og hendes familie, at være skyldig i blufærdighedskrænkelse. En række sms’er fra T til den 17-årige pige vurderedes at indeholde et uanstændigt ordvalg af seksuel karakter og grovhed, der krænkede pigens blufærdighed. Nogle af sms’erne pigens modtog havde følgende ordlyd: ”Er din kusse glat?”, ”Leg med din og fortæl, når den er våd. Forstået?”, ”Hvornår fik du pil(pik) første gang?”, ”Hvor mange forskellige har kneppet dig?” og ”Slikker De pik lille frøken?”. T’s adfærd vurderedes at være så grov, at den var omfattet af straffelovens § 232.⁴²

2.2.3 Skærpelse

Straffelovens kapitel 10 indeholder de almindelige regler om straffens fastsættelse, herunder bestemmelser omhandlende såvel skærpene som formildende omstændigheder. I straffelovens § 81 opregnes en række omstændigheder, der ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som skærpene. Disse omstændigheder finder anvendelse på straffelovens § 232. I medfør af bestemmelsen vil det indgå som en skærpene omstændighed, at en blufærdighedskrænkelse for eksempel er begået ved udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed.

Ifølge straffelovens § 232, stk. 1, er normalstrafferammen bøde eller fængsel indtil 2 år, og hvis forbrydelsen er begået over for et barn under 15 år, er strafferammen skærpet til bøde eller fængsel indtil 4 år. Bestemmelsens stk. 2 præciserer, at der ved fastsættelse af straffen skal lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen. Indførelsen af dette stykke havde til hensigt at skærpe bødeniveauet for i særdeleshed blotteri, men en tilsvarende stigning i bødeniveauet for andre former for blufærdighedskrænkelser skulle også ske for at sikre en sammenhæng på området.

³⁹ U.2017.2627 V

⁴⁰ Rigsadvokatmeddelelse om digitale sexkrænkelser, side 3

⁴¹ Strafferettens specielle del, side 85

⁴² TfK2016.1120 V

Dog bemærkes, at straffens fastsættelse beror på en konkret vurdering fra domstolene, hvorfor omstændighederne i en sag kan medføre fravigelse af det angivne straffniveau. Fravigelse kan eksempelvis ske, såfremt der foreligger skærpene eller formildende omstændigheder i en konkret sag, jf. straffelovens kapitel 10 om straffens fastsættelse.⁴³

2.2.4 Forsæt

For at der kan pålægges straf efter straffeloven kræves, at gerningsmanden har haft forsæt til at foretage en given handling. Gerningsmanden skal udføre handlingen med vilje, forstå handlingens seksuelle karakter samt forstå, at der ikke foreligger samtykke til handlingen. Det er ikke et krav, at gerningsmanden selv har anset sin adfærd for uanstændig. Vurderingen af adfærd er retlig, hvorfor en vildfarelse på dette punkt ikke vil fritage en gerningsmand for ansvar.⁴⁴

Den objektive strafbarhedsbetingelse i henhold til straffelovens § 232 er at *krænke blufærdigheden ved uanstændigt forhold*. Bestemmelsen overtrædes allerede når handlingen efter sin art er egnet til at krænke blufærdigheden. Handlingen skal foretages over for en eller flere personer, der er omfattet af beskyttelsesinteressen, og ansvar udelukkes, såfremt der foreligger et gyldigt samtykke fra den eller dem, over for hvem handlingen er foretaget.⁴⁵ Det er således muligt objektivt at overtræde gerningsindholdet i bestemmelsen uden at ifalde strafansvar.

Den subjektive strafbarhedsbetingelse er forsæt. Dette har især betydning når det gælder spørgsmålet, om der foreligger et diskulperende samtykke. Foreligger et gyldigt samtykke, da udelukkes ansvar. Der findes ikke en lovbestemt nedre aldersgrænse for, hvornår der gyldigt kan gives samtykke til den slags seksuelle handlinger som § 232 omfatter. Det antages, at en person over 15 år generelt kan give et diskulperende samtykke til en seksuel handling omfattet af § 232. Er et barn under 15 år beror det derimod på en konkret vurdering, om der kan gives diskulperende samtykke i henhold til § 232. Dette spørgsmål findes ikke behandlet i nyere retspraksis.⁴⁶

I to lignende domme fra henholdsvis 2018 og 2019 frifandtes der for overtrædelse af straffelovens § 232. I begge domme havde de respektive tiltalte via Facebook, ved uanstændigt forhold, sendt filer med børnepornografisk materiale til henholdsvis fem og 16 personer, hvilket vurderedes egnet til at krænke blufærdigheden hos modtagerne. Begge de tiltalte var på tidspunktet for delingen 16 år, og modtagerne af materialet var unge jævnaldrende. I begge tilfælde fandtes det bevist, at modtagerne selv havde bedt om at få materialet tilsendt, hvorfor blufærdigheden ikke fandtes at være krænket hos dem.⁴⁷ Der har således foreligget et gyldigt samtykke fra modtagerne, hvorfor forsætskravet ikke har været opfyldt.

⁴³ LFF 2017 115, side 2

⁴⁴ Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 121

⁴⁵ KBET 2012 nr. 1534, side 578

⁴⁶ KBET 2012 nr. 1534, side 579

⁴⁷ TFK2018.855 Ø og U.2019.4091 Ø

2.2.5 Blufærdighedskrænkelser som digitale sexkrænkelser

Digitale sexkrænkelser omfatter som sagt situationer, hvor der sker en deling eller offentliggørelse af nøgenbilleder samt billeder eller videoer af seksuel karakter, uden at der foreligger et samtykke fra den afbildede person. En sådan videregivelse hører ikke til straffelovens § 232 traditionelle anvendelsesområde, men anses som det klare udgangspunkt i sig selv at være en strafbar blufærdighedskrænkelser i forhold til den afbildede. Efter bestemmelsens traditionelle anvendelsesområde, foreligger der en blufærdighedskrænkelser, hvis en person belurer nøgne mennesker i eksempelvis et omklædningsrum. Sammenlignet med digitale sexkrænkelser, kan disse betragtes som en form for digital beluring.⁴⁸

Ifølge Rigsadvokaten kan en digital sexkrænkelser, såsom videregivelse af oplysninger af seksuel karakter til andre, udgøre en blufærdighedskrænkelser forudsat, at forholdet lever op til kravet om grovhed og findes egnet til at krænke blufærdigheden. Det samme gælder for videregivelse af nøgenbilleder samt billeder eller videoer af seksuel karakter, der dog som det klare udgangspunkt opfattes som tilstrækkelig grove til at udgøre en blufærdighedskrænkelser. Sådanne sager opfattes ligeledes som udgangspunkt at være egnet til at krænke den afbildedes blufærdighed.⁴⁹

Billeder og videoer, der indgår i sager om digitale sexkrænkelser, kan være optaget af den afbildede selv eller med dennes samtykke – dog uden samtykke til videregivelse af materialet. Optagelsen kan endvidere være sket uden den afbildedes samtykke og/eller viden, ligesom der kan være tale om eksisterende materiale, der er blevet billedmanipuleret til at fremtræde pornografisk. Videregivelse af materiale, der udgør en digital sexkrænkelser efter straffelovens § 232, kan efter omstændighederne ligeledes udgøre en overtrædelse af straffelovens §§ 235 og 264 d.⁵⁰

2.3 Sammenfatning

Flere forhold gør sig gældende for, om man kan straffes efter § 232 for en digital sexkrænkelser. Først og fremmest skal det vurderes, om en given handling er egnet til at krænke blufærdigheden. Det er ikke et krav, at nogens blufærdighedsfølelse rent faktisk er blevet krænket, da det ikke er den følelsesmæssige virkning en given handling har hos den enkelte, der er afgørende for det strafbare forhold. Derimod er det afgørende om en handling, objektivt efter sin art, er egnet til at krænke. Eksempler på handlinger, der kan være egnet til at krænke, er blandt andet videregivelse af nøgenbilleder samt billeder og videoer af seksuel karakter, jf. blandt andet dommene TfK2019.584 Ø og U.2018.2970 V, samt seksuelle henvendelser rettet til andre, jf. blandt andet dommen TfK2018.518 Ø. Disse domme omtales ovenfor i afsnit 2.2.1.

Herudover skal der udvises et uanstændigt forhold. Herved forstås, at handlingen skal indeholde eller referere til noget seksuelt, der er af en vis grovhed. Det er ikke et krav, at gerningsmanden selv har anset sin adfærd for uanstændig. Angående digitale sexkrænkelser har Rigsadvokaten udtalt, at videregivelse af nøgenbilleder eller billeder/videoer af seksuel karakter som det klare udgangspunkt har den tilstrækkelige grovhed til at være omfattet af straffelovens § 232.

⁴⁸ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3f

⁴⁹ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

⁵⁰ Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 123

Et uanstændigt forhold kan også bestå i ord, som for eksempel opfordring til kønsligt forhold eller til at klæde sig af, ligesom det var tilfældet i dommen, Tfk2016.1120 V, der er omtalt ovenfor i afsnit 2.2.2.

Der foreligger skærpende omstændigheder hvis handlingen begås over for et barn under 15 år. Omkring forsættet bemærkes, at det antages, at personer over 15 år generelt kan give et diskulperende samtykke til en seksuel handling omfattet af § 232. Foreligger et gyldigt samtykke, udelukkes ansvar. Er et barn under 15 år, beror det på en konkret vurdering, hvorvidt et sådant samtykke kan gives. I dommene, Tfk2018.855 Ø og U.2019.4091 Ø, blev de tiltalte frifundet for overtrædelse af straffelovens § 232, da modtagerne af materialet selv havde bedt om få materialet tilsendt, hvorfor blufærdigheden ikke fandtes at være krænket hos dem.

Kapitel 3. Straffelovens § 235

Udbredelse og besiddelse af børnepornografisk materiale er kriminaliseret i straffelovens § 235. Kriminaliseringen bygger blandt andet på EU-retlige og internationale forpligtelser om at beskytte børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug.⁵¹

I straffelovens § 226 kriminaliseres, at der optages pornografisk materiale af unge under 18 år med forsæt til at sælge eller udbrede materialet. Selve optagelsen eller fotograferingen af børnepornografi kan være strafbart efter straffelovens § 232, der angår blufærdighedskrænkelser, eller §§ 216, 222 og 225, der angår kønsligt forhold til et barn under 15 år.⁵² Straffelovens § 235 om børnepornografi kriminaliserer endvidere handlinger *efter* optagelsen af børneporno, idet bestemmelsen ulovliggør udbredelse, besiddelse og det at gøre sig bekendt med pornografiske fotografier, film eller lignende af personer under 18 år.

I det følgende vil straffelovens § 235 undergå en individuel analyse. Baggrunden for bestemmelsen samt dens anvendelsesområde gennemgås, og til brug herfor anvendes forarbejder samt relevant juridisk litteratur. Løbende inddrages udvalgt retspraksis på området for at belyse, hvornår der er tale om børnepornografi i overensstemmelse med digitale sexkrænkelser. Slutteligt foretages en sammenfatning af kapitlet.

3.1 Baggrund

Ved lovændringen af borgerlig straffelov i 1980, blev der indsat en bestemmelse om kriminalisering af udbredelse af børnepornografisk materiale. Bestemmelsen byggede på en udtalelse fra Straffelovrådet omkring forbud mod pornografiske billeder af børn, og den blev indsat i § 235 med følgende ordlyd: *”Den, som erhvervsmæssigt sælger eller på anden måde udbreder eller med forsæt hertil fremstiller eller skaffer sig utugtige fotografier, film eller lignende af børn, straffes med bøde.”*⁵³ Efterfølgende er der gennem adskillige lovændringer sket en gradvis udvidelse af kriminaliseringen samt en forhøjelse af strafferammerne.

I 1989 blev strafferammen skærpet, således at der var mulighed for at idømme hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Ændringen skete på baggrund af et ønske om at markere, at samfundet tog afstand til denne slags forbrydelsestype, såvel som for at effektivisere det strafferetlige værn mod at udnytte børn seksuelt i erhvervsmæssigt øjemed.⁵⁴

I 1994 indsattes et stk. 2 i bestemmelsen, hvorved gerningsindholdet blev udvidet til at omfatte besiddelse af grov børnepornografi. Straffen herfor blev fastsat til bøde af hensyn til at værne om privatlivets fred i størst muligt omfang.⁵⁵ Før denne lovændring var det ikke ulovligt at være i besiddelse af børnepornografisk materiale. Alene udbredelse var kriminaliseret.

⁵¹ KBET 2012 nr. 1534, side 641

⁵² Strafferettens specielle del, side 90ff

⁵³ KBET 2012 nr. 1534, side 612

⁵⁴ KBET 2012 nr. 1534, side 612

⁵⁵ KBET 2012 nr. 1534, side 613

I 2000 blev strafferammen igen skærpet, ligesom der skete en udvidelse i anvendelsesområdet for både stk. 1 og 2. I henhold til stk. 1 blev strafmaksimum forhøjet til 2 år, og gerningsindholdet blev udvidet til, udover erhvervsmæssig udbredelse, også at omfatte (*anden*) udbredelse i en videre kreds. Til baggrund for dette lå blandt andet, at internettet muliggjorde en meget omfattende udbredelse af børnepornografi. Det fandtes utvivlsomt, at en del af udbredelsen var ikke-erhvervsmæssig, og at en sådan udbredelse i en videre kreds, ligeså vel som en erhvervsmæssig udbredelse, kunne være egnet til at understøtte produktion af børnepornografisk materiale. I henhold til stk. 2 blev strafferammen udvidet fra bøde til hæfte eller fængsel indtil 6 måneder under skærpende omstændigheder, og gerningsindholdet blev udvidet til at omfatte *mod vederlag at gøre sig bekendt med børnepornografi*. Til baggrund herfor lå blandt andet, at det via internettet er muligt at få adgang til at se børnepornografisk materiale uden, at der er tale om, at modtageren er i besiddelse af materialet i straffelovens forstand.⁵⁶

I 2001 udgik hæfte af strafferammen og i 2003 skete endnu en udvidelse af bestemmelsen. Ordet *børn*, der hidtil skulle forstås som personer med et fysisk udviklingstrin svarende til under 15 år, blev ændret til *personer under 18 år* i både stk. 1 og 2. Ligeledes blev strafferammerne udvidet til 6 års fængsel efter stk. 1 og 1 års fængsel efter stk. 2 i tilfælde af skærpende omstændigheder (der dog i 2004 ændredes til *særligt skærpende omstændigheder*). Endvidere blev gerningsindholdet i stk. 1 udvidet til tillige at omfatte *andre utugtige visuelle gengivelser og enhver* udbredelse, og stk. 2 blev udvidet til ligeledes at omfatte samme slags utugtige materiale som omfattet af stk. 1.⁵⁷

Den seneste udvidelse af bestemmelsen skete i 2009, hvor gerningsindholdet i stk. 2 blev udvidet til også at omfatte, gennem internettet eller lignende system til spredning af information, at gøre sig bekendt med børnepornografisk materiale, uanset om betaling eller lagring fandt sted.⁵⁸

I 2013 blev der foretaget en sproglig modernisering, der dog ikke tilsigtede en ændring af anvendelsesområdet. Ordet *utugtige* blev i stk. 1 og 2 ændret til *pornografiske*. Endvidere blev der affattet et stk. 3, der omhandler muligheden for at give diskulperende samtykke til besiddelse af børnepornografisk materiale.⁵⁹

Ordlyden af den nugældende § 235 i straffeloven lyder således:

”Den, som udbreder pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

⁵⁶ KBET 2012 nr. 1534, side 613ff

⁵⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 617

⁵⁸ KBET 2012 nr. 1534, side 622f

⁵⁹ LFF 2013 141, side 2

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med pornografiske fotografier eller film, andre pornografiske visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film el.lign. af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.”

3.2 Anvendelsesområde

Straffelovens § 235 omfatter i dag udbredelse og besiddelse af pornografiske billeder eller video af personer under 18 år. Siden bestemmelsens ikrafttræden har den, som nævnt ovenstående, adskillige gange gennemgået en revidering. I takt med at internettet og samfundet har udviklet sig, har det været nødvendigt at udvide såvel bestemmelsens gerningsindhold som strafferamme.

Personer under 18 år forstås således, at såfremt den pågældende, ud fra billedet og den sammenhæng, det indgår i, fremtræder som yngre end 18 år, er denne del af gerningsindholdet opfyldt. Hvis gerningsmanden beviser, at den pågældende faktisk var fyldt 18 år, vil forholdet dog være straffrit.⁶⁰

Udtrykket *andre pornografiske visuelle gengivelser* omfatter hovedsageligt computergenererede billeder, der afbilder en ikke-virkelig person under 18 år, der har fuld lighed med et fotografi, når der bortses fra det fiktive. Billedet skal altså fremstå tilnærmelsesvist ligesom fotografier og lignende.⁶¹

Uden for bestemmelsens anvendelsesområde falder lydoptagelser og tegninger. Fiktiv børnepornografi, der ikke har en sådan lighed med et fotografi som beskrevet ovenfor, er ikke omfattet af bestemmelsen. Ej heller er børneerotika, der kan forstås som ”materiale vedrørende børn, som tjener et seksuelt formål for en given person”, omfattet af bestemmelsen.⁶² I det følgende ses nærmere på anvendelsesområdet for straffelovens § 235.

3.2.1 Pornografisk materiale

Ved pornografisk materiale forstås ”billedoptagelser, hvor personen under 18 år har samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, hvor der i forhold til personen under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, eller hvor personen under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer.”⁶³ Altså omfattes ikke kun materiale, hvor der foregår en egentlig seksuel handling, men også tilfælde, hvor barnet eksempelvis bruges som model for fotografering af kønsdele. Når det kommer til digitale sexkrænkelser, er det ligeledes denne forståelse af begrebet *pornografisk*, der gør sig gældende. Det er altså som udgangspunkt de samme billeder og videoer, der gælder i sager om digitale sexkrænkelser, som der generelt gælder i sager om overtrædelse af straffelovens § 235.

⁶⁰ KBET 2012 nr. 1534, side 642

⁶¹ LFF 2013 141, side 26

⁶² KBET 2012 nr. 1534, side 647f

⁶³ LFF 2013 141, side 26

Børnepornografisk materiale inddeles i kategorierne 1-3. Billeder, hvor der ikke sker seksuel aktivitet mellem et barn og andre, men hvor barnet optræder alene med fokusering på eksempelvis kønsdelene, onani eller anden seksuel berøring, vil være omfattet af kategori 1. Omfattet af kategori 2 er blandt andet billeder, hvor der sker seksuel aktivitet mellem barnet og andre eller billeder, hvor barnet bliver udsat for berøringer, der er omfattet af straffelovens § 232. Ligeledes vil billeder, hvor et barn optræder alene og indfører fingre eller redskaber i egne kønsåbninger, være omfattet af kategori 2. Omfattet af kategori 3 er billeder, hvor et barn fremstilles som udsat for voldtægt, tvang, trusler eller lignende. Billeder, hvor barnets liv fremstilles som udsat for fare, eller billeder, hvor barnet fremstilles som udsat for grov vold eller alvorlig skade, er også omfattet af kategori 3.⁶⁴

I en dom fra 2017 vurderedes der ikke at være tale om pornografisk materiale. T havde oprettet en falsk profil på det sociale medie, Instagram, hvorfra hun havde delt billeder af en mindreårig pige med nøgne bryster. Ifølge Rigsadvokatens retningslinjer for, hvornår der skal rejses tiltale efter straffelovens § 235, skal der foretages en vurdering/kategorisering af grovheden af billederne. Kategorierne er beskrevet ovenfor, og den mindst grove er kategori 1. Billederne viste som sagt pigens blottede bryster, og de var optaget af pigen selv, der havde sendt dem til hendes daværende kæreste. Landsretten vurderede, at billedernes karakter sammenstillet med omstændighederne, hvorunder billederne blev optaget, medførte, at der ikke var tale om pornografisk materiale omfattet af straffelovens § 235, stk. 1. T blev således frifundet for overtrædelse heraf.⁶⁵

Pornografisk materiale omfatter også computermanipulerede billeder. I en dom fra 2015 havde T skaffet sig adgang til almindelige fotografier af flere mindreårige piger. Herefter uploadede T disse billeder til en pornografisk hjemmeside, med det formål at billederne skulle manipuleres, så de kom til at fremstå som utugtige eller pornografiske. Billedmanipulationen blev gennemført, således at pigerne fremstod som pornomodeller deltagende i hård porno. Det var ikke muligt at se, at pornobillederne var forfalskninger. T blev dømt for medvirken til udbredelse af børneporno, da det måtte have stået ham klart, at billederne ved upload på hjemmesiden ville blive pornificeret.⁶⁶

Kravet om et pornografisk indhold har været under overvejelse af Straffelovrådet. Der blev i den forbindelse spekuleret i, om det strafbare område skulle udvides til at omfatte almindelige nøgenbilleder af børn uden et seksuelt indhold. Den type fotografier, der ville blive omfattet, ville typisk være fotografier taget af forældre i private sammenhænge. Efter Straffelovrådets vurdering anses udbredelse og besiddelse af den slags fotografier ikke som værende stødende efter den almindelige moralopfattelse i samfundet. Straffelovrådet fandt desuden, at der var stærke grunde, som talte imod en sådan udvidelse. Udvidelsen mentes at være for vidtgående, da den eksempelvis ville kriminalisere, at forældre privat videregav almindelige nøgenbilleder af deres børn inden for familien. Blandt andet af denne årsag anbefalede Straffelovrådet ikke en udvidelse af kriminaliseringen i henhold til fotografier af nøgne børn.⁶⁷ Kravet om at billedet har et pornografisk indhold blev således fastholdt.

⁶⁴ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

⁶⁵ TfK2017.655 V

⁶⁶ U.2015.2561 H

⁶⁷ KBET 2012 nr. 1534, side 649

3.2.2 Udbredelse

Den handling, der kriminaliseres i straffelovens § 235, stk. 1, er at udbrede børnepornografisk materiale. Ifølge forarbejderne er videregivelse af materialet i såvel en bred som snæver kreds omfattet. Det er uden betydning for strafansvaret, hvorvidt der betales for materialet eller ej. Deling af materiale i et fildelingsnetværk antages at være udbredelse allerede ved tilgængeliggørelse, uden forbehold for, om og i hvilket omfang materialet bliver hentet af andre. Om den blotte forevisning af børnepornografisk materiale for eksempelvis et par venner anses for udbredelse i bestemmelsens forstand kan diskuteres.⁶⁸

I retspraksis findes adskillige eksempler på, hvordan internettet kan anvendes til udbredelse af børnepornografisk materiale. En måde hvorpå internettet kan bruges, er via Facebook og Messenger. I Umbrella-sagerne, som kort er omtalt ovenfor i kapitel 1, afsnit 1.1, blev optagelser af to 15-årige, der havde sex, delt på de sociale medier. Delingen skete i et sådant omfang, at optagelserne blev spredt til over 4.700 personer.⁶⁹ I en af Umbrella-sagerne blev T fundet skyldig i overtrædelse af § 235, stk. 1, da han via sin Facebook og Messenger havde udbredt optagelserne til en enkelt person.⁷⁰ Et andet eksempel, på hvordan internettet kan bruges til udbredelse, er via en Apple-enhed eller Snapchat. I en dom fra 2019 havde T1 og T2 udbredt nogle børnepornografiske videoer. T1 havde foretaget nogle optagelser af et samleje, som han havde udbredt ved, at give to personer adgang til hans iCloud, hvor materialet lå. Endvidere havde T1 også udbredt videoerne til flere andre personer via funktionen AirDrop. T2 havde ligeledes foretaget nogle optagelser af samlejet, hvilke han havde udbredt via Snapchat. T1 og T2 blev begge fundet skyldige i overtrædelse af § 235, stk. 1.⁷¹

Hvad angår udbredelse gennem internettet, omfatter ansvaret primært den person, der lægger det børnepornografiske materiale ud på nettet. Indehaveren af en hjemmeside vil dog kunne ifalde ansvar for medvirken til udbredelse af materialet såfremt denne – efter at have fået kendskab til, at det lægger på hans hjemmeside – ikke griber ind og fjerner det.⁷²

Deling af materiale i et fildelingsnetværk antages som sagt for at være udbredelse allerede ved tilgængeliggørelse. Dette kan blandt andet illustreres med en dom fra 2015, hvor T havde anvendt et fildelingsprogram til at downloade billeder og film fra internettet. Herved havde T stillet pornografiske materiale af børn under 18 år til rådighed for andre brugere af programmet, men han bestred herved at have gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1. Retten anførte, at anvendelsen af fildelingsprogrammet indebar, at andre brugere kunne få adgang til materialet, hvilket T var vidende om eller indså som overvejende sandsynligt. T blev derfor kendt skyldig i overtrædelse af § 235, stk. 1.⁷³

⁶⁸ LFF 2013 141, side 26

⁶⁹ Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 128

⁷⁰ U.2019.4259 V

⁷¹ U.2019.702 V

⁷² Kommenteret straffelov, side 410f

⁷³ Tfk2015.635 Ø

3.2.3 Særligt skærpende omstændigheder

Ifølge § 235, stk. 1, 1. pkt., kan straffen under særligt skærpende omstændigheder stige til fængsel indtil 6 år. I 2. pkt. fremgår, at *”navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter”* anses som særligt skærpende omstændigheder. Denne opregning er dog ikke udtømmende, jf. blandt andet ordet *navnlig*. Ifølge forarbejderne til lovændringen i 2003 kan barnets alder i sig selv medføre en særligt skærpende omstændighed. Ligeledes kan det, at barnet har været udsat for trusler, særlig ydmygelse eller fornædrende handlinger medføre en særligt skærpende omstændighed.⁷⁴

Et eksempel på særligt skærpende omstændigheder kan illustreres med en dom fra 2018. Her blev T blandt andet fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 og 2 under særligt skærpende omstændigheder. T havde, i en periode på omkring 3 år, medvirket til en systematisk og organiseret udbredelse af børnepornografisk materiale på hjemmesider på internettet. Herudover havde han besiddet og delt 56.560 fotos og 3.161 videoer med børnepornografisk indhold. Som skærpende omstændighed lagde retten særlig vægt på, at T var co-administrator på en af hjemmesiderne, hvormed han havde haft en afgørende medvirken i at danne basis for udveksling af børnepornografisk materiale for sig selv og andre. Ligeledes havde T på en tilsvarende måde spillet en ikke uvæsentlig rolle på en anden hjemmeside. Herudover lagde retten vægt på det lange tidsrum, hvor T aktivt havde medvirket til at foretage systematiske og særdeles organiserede udbredelser af børnepornografisk materiale.⁷⁵ Udover de særligt skærpende omstændigheder efter stk. 1 finder de almindelige regler om skærpende omstændigheder anvendelse på bestemmelsen. Disse er omtalt ovenfor i kapitel 2, afsnit 2.2.3.

3.2.4 Besiddelse

De strafbare handlinger efter § 235, stk. 2, er at besidde børnepornografisk materiale samt mod vederlag eller gennem internettet eller lignende informationssystem at gøre sig bekendt med børnepornografisk materiale. Besiddelse omfatter genstande, man kan være i fysisk faktisk besiddelse af som eksempelvis dvd'er eller videobånd. Dog vil det at betragte en sådan film på et tv eller en computerskærm ikke i sig selv være besiddelse, da besiddelse forudsætter lagring af det modtagne. I henhold til digitale sexkrænkelser, vil der være tale om besiddelse ved lagring af materiale på såvel egen computer som på nettet, da der i begge tilfælde er fuld adgang til og rådighed over materialet.⁷⁶

I en dom fra 2018 havde T downloadet børnepornografisk materiale fra internettet til sin computer. T fandtes at være i besiddelse af 3.091 billeder og 2.643 filmsekvenser af personer under 18, hvorfor han blev fundet skyldig i overtrædelse af § 235, stk. 2.⁷⁷ I en anden dom fra 2018 havde T via Facebook fået tilsendt to børnepornografiske videoer. Ifølge T lå videoerne bare i hans beskeder og han gjorde ikke noget aktivt for at gemme dem, hvorfor han nægtede sig skyldig i besiddelse efter § 235, stk. 2. Retten fandt dog, at T havde haft det fornødne forsæt til besiddelse af materialet.

⁷⁴ Rigsadvokatmeddelelsen om seksualforbrydelser, side 8

⁷⁵ TfK2018.297 Ø

⁷⁶ Kommenteret straffelov, side 411f

⁷⁷ U.2018.2930 V

Chatbeskeder fra bevisførelsen viste, at T inden for nogle få minutter kunne finde og uploade videoerne, og det forhold, at T ikke aktivt gjorde noget for at gemme videoerne, kunne ikke føre til et andet resultat. T blev herefter kendt skyldig i overtrædelse af § 235, stk. 2.⁷⁸

Angående det at mod vederlag at gøre sig bekendt med børnepornografisk materiale bemærkes, at vederlag ikke blot omfatter betaling men enhver modydelse. Heriblandt at bytte med andre ydelser.⁷⁹ Såfremt man gør sig bekendt med materialet gennem internettet, er det uden betydning, om der betales vederlag. Strafansvar forudsætter ikke download af materialet, hvorfor streaming af film samt anden beskuelse af billeder er omfattet af bestemmelsen.⁸⁰

Forsætsproblemer kan opstå, hvis modtageren af børnepornografisk materiale påstår, at materialet kom frem på hans skærm ved et uheld. I praksis findes det dog svært at tilgå en hjemmeside med børnepornografi ved et uheld, og det vurderes, at det er nødvendigt at have fået præcise oplysninger om en given hjemmesides adresse for at komme ind på en sådan. Imidlertid anses det ikke som at have gjort sig bekendt med materialet, hvis man utilsigtet kommer ind på en hjemmeside med børnepornografisk materiale og straks forlader den. Et sådan tilfælde er således ikke omfattet af anvendelsesområdet.⁸¹

3.2.5 Samtykke

Udbredelse af børnepornografisk materiale omfattet af straffelovens § 235, stk. 1 er strafbart uden hensyn til et eventuelt samtykke. Ej heller kan der gives diskulperende samtykke til, at en udbredelse først sker, når den afbildede er fyldt 18 år.⁸² Imidlertid kan der, i medfør af bestemmelsens stk. 3, gives diskulperende samtykke til besiddelse af børnepornografisk materiale, hvis den afbildede person er fyldt 15 år. Det er afgørende, om den samtykkende var fyldt 15 år på det tidspunkt, hvor materialet blev optaget.

Ifølge forarbejderne, er der betydelige krav til samtykket, og det fremgår, at gyldigheden for et sådant samtykke *”vil afhænge af en samlet vurdering af den pågældendes intellektuelle udviklingstrin samt omstændighederne i øvrigt, herunder om samtykket er opnået ved misbrug af for eksempel en på alder og erfaring beroende overlegenhed.”* Samtykket kan til enhver tid tilbagekaldes, hvorefter en fortsat besiddelse af materialet vil være strafbart efter § 235, stk. 2 – forudsat at gerningsmanden har haft forsæt til, at tilbagekaldelsen er sket.⁸³ En forudsætning for straffrihed efter bestemmelsen er, at der på det børnepornografiske materiale ikke optræder andre personer under 18 år, eller at der udelukkende optræder personer, der er fyldt 15 år, og gyldigt har givet samtykke til besiddelsen.⁸⁴

⁷⁸ TFK2018.855 Ø

⁷⁹ LFF 2013 141, side 27

⁸⁰ Strafferettens specielle del, side 92f

⁸¹ Kommenteret straffelov, side 413

⁸² Rigsadvokatsmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

⁸³ Kommenteret straffelov, side 413f

⁸⁴ KBET 2012 nr. 1534, side 608

Baggrunden for bestemmelsen i stk. 3 er, at personer der er fyldt 15 år og derover, som udgangspunkt kan have samleje med hinanden og optage billeder eller film af hinanden straffrit, hvorfor de ligeledes bør kunne opbevare disse billeder og film straffrit. Formålet med bestemmelsen er således at undtage denne type materiale fra kriminaliseringen af besiddelse af børnepornografi. Beskuelse af billeder, som en person, der er fyldt 15 år, har lagt op på internettet frivilligt, antages også at være straffrit.⁸⁵

Oprindeligt omfattede undtagelsesbestemmelsen alene besiddelse af stilbilleder. Straffelovrådet har i den forbindelse haft overvejet, om bestemmelsen skulle udvides til ligeledes at omfatte film, eller om bestemmelsen alternativt skulle ophæves. Rådet fandt, at en sådan ophævelse ville medføre, at enhver besiddelse af pornografisk materiale af 15-17-årige ville blive strafbart. Heriblandt eksempelvis når en 15-17-årig har samtykket til, at dennes jævnaldrende partner må besidde materialet til personligt brug. En sådan adfærd blandt unge antages at være så udbredt, at en ophævelse af bestemmelsen ville medføre en for vidtgående kriminalisering. Bestemmelsen blev således udvidet til at omfatte film.⁸⁶

3.2.6 Forsæt

Den objektive strafbarhedsbetingelse i henhold til straffelovens § 235 er at *udbrede, besidde eller beskue pornografisk materiale af personer under 18 år*. Den subjektive strafbarhedsbetingelse er forsæt. Dette har særlig betydning, når det gælder aldersbedømmelsen, da der skal være forsæt til, at den afbildede er under 18 år. Det er ikke tilstrækkeligt, at den pågældende har udvist uagtsomhed med hensyn til alderen, da uagtsomhed ikke er ansvarspådragende i henhold til bestemmelsen. Det kan have afgørende betydning for strafbarheden, hvorvidt en person fremtræder som yngre end 18 år i det pornografiske materiale.⁸⁷ Hvis den afbildede fremstår under 18, men i realiteten er over 18, har gerningsmanden bevisbyrden for, at den afbildede faktisk var over 18 år på optagelsestidspunktet.⁸⁸

I en dom fra 2019 fik den forurettedes fremtræden betydning for forsætsvurderingen. T var tiltalt for at have udbredt børnepornografisk materiale i form af de to videoer, F1 og F2. Ifølge T's forklaring antog han, at de forurettede var 18 år eller ældre, hvorfor han ikke havde haft forsæt til at distribuere børneporno. Videoerne havde han tilfældigt modtaget, og han kendte ikke de personer, der optrådte på videoerne. Endvidere mente han, at videoerne var præget af dårlig kvalitet, og at personerne på videoerne var så slørede, at man ikke kunne se deres ansigter. Retten vurderede, at på videoen, F1, fremgik ingen af de forurettedes ansigter tydeligt, mens ansigterne på de øvrigt medvirkende sås mere tydeligt. Disse fremsod som unge mænd under 18 år. Videoen vurderedes at have et umodent præg grundet indholdet af talen samt det forhold, at der flere gange grintes undervejs samtidig med, at der foregik voldsomme sexscener. Videoen, F2, blev optaget ved samme lejlighed og lokalitet som F1. I denne sås de forurettedes ansigter og figurer tydeligt, ligesom man hørte den forurettede piges stemme. Pigen gav udtryk for, at den seksuelle aktivitet der foregik var ubehagelig, alt imens hun trak sig væk fra de andre medvirkende. Retten vurderede, at pigen ud fra en samlet bedømmelse af kropsbygning, ansigt, opførsel og tale klart fremstod som værende under 18 år.

Første gang T udbredte materialet delte han alene videoen, F1. Retten anførte om dette forhold, at:

⁸⁵ Strafferettens specielle del, side 93

⁸⁶ KBET 2012 nr. 1534, side 644

⁸⁷ Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 128

⁸⁸ KBET 2012 nr. 1534, side 642

”T ved delingen indså muligheden for, at de forurettede var under 18 år, og at han forholdt sig accepterende til denne mulighed for det tilfælde, at det faktisk forholdt sig på denne måde, og at han derfor i forhold 1 har haft det fornødne forsæt og har gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1. Landsretten har ved denne forsætsvurdering henset til det umodne præg, som karakteriserer videofilmen »F1«, og de oplysninger, som T (forud for delingen af videoen) modtog og videregav vedrørende aktørerne på denne videofilm.” Vedrørende denne udbredelse fandtes T således at have det fornødne forsæt i form af dolus eventualis.

Efterfølgende udbredte T i fire tilfælde begge videoer samlet. Om disse udbredelser anførte retten, at T måtte have indset det som overvejende sandsynligt, at de forurettede var under 18 år, hvorfor der vedrørende disse forhold ligeledes fandtes at foreligge forsæt. Højesteret fandt ikke grundlag for at anfægte landsrettens forsætsvurderinger, hvorfor T blev fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1 om udbredelse af børnepornografisk materiale.⁸⁹

I en anden dom fra 2019 blev T frifundet for overtrædelse af straffelovens § 235, stk. 1, da han ikke fandtes at have haft forsæt til den forurettedes alder. T havde i en chatgruppe på Facebook sendt fire nøgenbilleder af en 14-15-årig pige, hvorfor han blev tiltalt for at have udbredt børnepornografisk materiale. Billederne havde T fundet på en pornoside. Ifølge hans forklaring troede han, at det var en pornomodel, der optrådte på billederne, og han anslog, at hun var i starten af 20’erne. Imidlertid viste det sig, at pigen på billederne gik på samme handelsskole som T, og blot havde været 14-15 år, da billederne blev optaget. Retten anførte, at det efter bevisførelsen, herunder T’s benægtelse af kendskab til alderen sammenholdt med den forurettedes fremtræden på billederne, ikke fandtes bevist, at T vidste eller burde vide, at pigen var under 18 år, da billederne blev optaget. T havde således ikke haft det fornødne forsæt til udbredelse af børnepornografi, hvorfor han blev frifundet herfor.⁹⁰

3.2.7 Børnepornografi som digital sexkrænkelse

For så vidt angår digitale sexkrænkelser, har straffelovens § 235 et snævrere anvendelsesområde end for eksempel straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse. Dette skyldes, at § 232 alene stiller krav om, at billeder og videoer skal have en vis grovere seksuel karakter, imens § 235 stiller krav om, at billeder og videoer skal være pornografiske.⁹¹ På trods heraf har sager om digitale sexkrænkelser givet anledning til en række sager om deling af børnepornografi i de senere år.⁹² Hermed menes sager, hvor der via internettet er sket en deling eller offentliggørelse af nøgenbilleder, samt billeder eller videoer af seksuel karakter, uden at der foreligger et samtykke fra den afbildede person. Et eksempel på en sådan type sag, er de førnævnte Umbrella-sager. Disse førte til, at over 1.000 unge mennesker blev sigtet for overtrædelse af § 235 ved at have delt optagelser af to 15-årige, der udførte seksuelle handlinger.

⁸⁹ U.2019.1232 H

⁹⁰ TfK2019.694 V

⁹¹ Rigsadvokatsmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

⁹² Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 122

3.3 Sammenfatning

Flere forhold gør sig gældende for, om man kan straffes efter § 235 for en digital sexkrænkelse. Først og fremmest skal der være tale om pornografisk materiale. Herved forstås billeder eller videoer, som indeholder en samlejesituation eller anden kønslig omgængelse end samleje, samt materiale, hvor der foregår en egentlig seksuel handling. Også tilfælde, hvor et barn eksempelvis bruges som model for fotografering af kønsdele, er omfattet af begrebet *pornografisk*. Af dommen, TfK2017.655 V, som omtales ovenfor i afsnit 3.2.1, udledes, at der skal være en vis grovhed for at materiale kan karakteriseres som pornografisk.

Herudover skal materialet udbredes, besiddes eller beskues. Hvad angår udbredelse kan dette ske som en digital sexkrænkelse gennem eksempelvis sociale medier, fildelingsnetværk og Apple-enheder. Såfremt udbredelsen er af mere systematisk eller organiseret karakter, vil der foreligge særligt skærpende omstændigheder. Ud fra Rigsadvokatens definition af digitale sexkrænkelser, vil besiddelse og beskuelse ikke være en digital sexkrænkelse, idet der ikke sker en offentliggørelse eller deling. Dog bemærkes, at der ikke foreligger nogen klar definition af begrebet, hvorfor det ikke kan udelukkes, at disse typer lovbrud desuagtet kan kategoriseres som digitale sexkrænkelser. Såfremt betingelserne herfor er opfyldt, kan der gives diskulperende samtykke til besiddelse af børnepornografisk materiale, hvis den afbildede er fyldt 15 år. Et eventuelt samtykke gælder dog kun besiddelse og kan ikke udstrækkes til ligeledes at omfatte udbredelse.

For at ifalde strafansvar efter § 235, skal såvel den objektive som subjektive strafbarhedsbetingelse være opfyldt. Angående den subjektive strafbarhedsbetingelse skal der være forsæt til den afbildedes alder. Afgørende for anvendelse af bestemmelsen er, at den afbildede fremstår som en person under 18 år. Ifald den afbildede reelt er over 18 år på gerningstidspunktet, men fremstår som en person under 18 år, da har gerningsmanden bevisbyrden for, at den afbildede faktisk var over 18 år. Såfremt gerningsmanden ikke kan løfte bevisbyrden, vil den subjektive strafbarhedsbetingelse være opfyldt. Omkring forsættet bemærkes ligeledes, at det ifølge dommen, U.2019.1232 H, som er omtalt ovenfor i afsnit 3.2.6, er tilstrækkeligt, at der foreligger *dolus eventualis* for at statuere ansvar efter § 235.

Kapitel 4. Straffelovens § 264 d

Deling af et billede eller en video kræver i dag ikke mere end et enkelt klik, og i takt med den teknologiske og samfundsmæssige udvikling er det blevet mere og mere udbredt at dele billeder og videoer på internettet. Herunder på sociale medier såsom Facebook, Instagram og Snapchat. Dette er i sig selv ikke ulovligt, men hvis et billede eller en video indeholder private oplysninger, kan det endvidere medføre en krænkelse af privatlivets fred for den afbildede person. Årsagen hertil er, at straffelovens § 264 d kriminaliserer uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold, samt billeder under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.

I det følgende vil straffelovens § 264 d undergå en individuel analyse. Baggrunden for bestemmelsen samt dens anvendelsesområde gennemgås, og til brug herfor anvendes forarbejder samt relevant juridisk litteratur. Løbende inddrages udvalgt retspraksis på området for at belyse hvornår der er tale om blufærdighedskrænkelser i overensstemmelse med digitale sexkrænkelser. Slutteligt foretages en sammenfatning af kapitlet.

4.1 Baggrund

Allerede i 1866 fandtes der grundlag for at affatte en bestemmelse, der beskyttede hensynet til privatlivets fred, da der, i den dagældende straffelovs § 220, blev indføjet en bestemmelse tilsvarende den nugældende straffelovs § 264 d. Dengang kriminaliserede bestemmelsen, at man ved offentlige meddelelser om personlige og huslige forhold krænkede privatlivets fred.⁹³

Siden da er gerningsbeskrivelsen over flere omgange blevet revideret, men formålet om at beskytte privatlivets fred er i størst muligt omfang søgt bevaret. De mange revideringer skyldes, at samfundet løbende har udviklet sig. I straffelovsudkastet af 1912 fremgår, at det er op til domstolene at afgøre hvorvidt et forhold hører under privatlivet eller ej, og at denne bedømmelse vil ændres i takt med at samfundet udvikler sig.⁹⁴

I 1930 blev det beskyttede område ved lov udvidet til ligeledes at omfatte offentlige meddelelser om privatlivet tilhørende forhold, som med rimelig grund kunne forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen blev i samme ombæring flyttet til § 263, stk. 1, nr. 3.⁹⁵

I 1939 blev bestemmelsen opdelt i to numre, således at hjemlen nu hed § 263, stk. 1, nr. 3 og 4. Det ene nummer handlede om offentlig meddelelse om nogens rent private forhold, den anden om offentlig meddelelse om andre privatlivet tilhørende forhold, som med rimelig grund kunne forlanges unddraget offentligheden.⁹⁶

⁹³ KBET 1971 nr. 601, side 28

⁹⁴ KBET 1971 nr. 601, side 29

⁹⁵ Kommenteret straffelov, side 523

⁹⁶ Kommenteret straffelov, side 523

I 1972 gennemgik reglerne om fredskrænkelser en gennemgribende reform, hvor bestemmelsen endnu engang blev ændret, og i samme ombæring blev den flyttet til § 264 d, hvor den stadig er placeret i dag.⁹⁷ Ændringen medførte, at anvendelsesområdet blev udvidet. Nu krævedes blot en "uberettiget videregivelse", hvor der hidtil var krævet "offentlig meddelelse". Ændringen skyldtes, at det fandtes nødvendigt at opstille et værn mod, at oplysninger om andres personlige forhold eller besiddelse af billeder af andre under rent private forhold blev videregivet til udenforstående, da der deri lå en risiko for videre udbredelse.⁹⁸ Senest blev bestemmelsen ændret i 2018, hvor strafferammen blev udvidet under særligt skærpende omstændigheder, se mere herom nedenfor i afsnit 4.2.6.

Ordlyden af den nugældende § 264 d i straffeloven lyder således:

"Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.

Stk. 2. Foreligger der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 3 år."

4.2 Anvendelsesområde

Straffelovens § 264 d omfatter i dag uberettiget videregivelse af private meddelelser og billeder vedrørende en andens private forhold samt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden.

I den nyeste betænkning om freds- og æreskrænkelser udtaler Straffelovrådet, at der ikke, efter deres opfattelse, kan foretages en klar og objektiv afgrænsning af anvendelsesområdet for § 264 d, hvad angår videregivelse af nøgenbilleder. Dette skyldes, at der findes at være en glidende overgang mellem tilfælde, hvor man berettiget bør kunne forvente, at der ikke sker en videregivelse, og tilfælde, hvor man selv har bevirket, at man er i en sådan situation. I sidstnævnte tilfælde kan man ikke forvente en strafferetlig beskyttelse mod videregivelse. Ej heller kan der opstilles klare retningslinjer for, hvordan et nøgenbillede karakteriseres. Udgangspunktet er, at billeder der viser kønsdele eller bryster vil være nøgenbilleder omfattet af § 264 d, men det beror på en konkret vurdering. Dog vil et billede ikke være omfattet, hvis ikke billedet eller omstændighederne i forbindelse med en videregivelse gør det muligt at identificere den afbildede.⁹⁹

Endvidere har Straffelovrådet drøftet, om der er behov for en bedre beskyttelse imod videregivelse af nøgenbilleder og billeder eller videoer med et seksuelt/pornografisk indhold. Rådet har dog fundet, at en sådan videregivelse i almindelighed er omfattet af både § 232 om blufærdighedskrænkelser og § 264 d, hvorfor der ikke ses et behov for at ændre gerningsindholdet i § 264 d, med henblik på en bedre beskyttelse mod disse typer videregivelser.¹⁰⁰

⁹⁷ Kommenteret straffelov, side 523

⁹⁸ KBET 1971 nr. 601, side 63

⁹⁹ KBET 2017 nr. 1563, side 33

¹⁰⁰ KBET 2017 nr. 1563, side 3

Særligt om § 264 d bemærkes, at denne er undergivet betinget offentlig påtale. Offentlig påtale kan således alene ske, når den forurettede selv begærer det. Offentlig påtale kan endvidere ske, hvis almene hensyn kræver det, på trods af at den forurettede ikke selv begærer det.¹⁰¹ I det følgende ses nærmere på anvendelsesområdet for § 264 d.

4.2.1 Videregivelse

Bestemmelsen omfatter videregivelse i enhver form, herunder såvel privat som offentlig videregivelse.¹⁰² Udtrykket *videregiver* forudsætter ikke, at en meddelelse eller et billede er kommet til gerningsmanden gennem en meddelelse, og det er således uden betydning, hvordan vedkommende er kommet i besiddelse af materialet. Gerningsmanden kan eksempelvis selv have taget et billede, ligesom der kan være tale om private forhold, som han har førstehåndskendskab til, for eksempel fordi han selv har oplevet det. Indholdet i en skriftlig tekst anses som værende videregivet ved den blotte forevisning heraf, hvorimod forevisning af et billede som udgangspunkt ikke anses for at være en videregivelse i bestemmelsens forstand. Endvidere skal det, der videregives, indeholde noget krænkende, hvorfor videregivelsen af neutrale oplysninger falder uden for bestemmelsen.¹⁰³

I henhold til digitale sexkrænkelser vil videregivelsen ofte være sket via internettet.¹⁰⁴ I praksis bliver de sociale medier hyppigt anvendt til deling af krænkende materiale. I en dom fra 2018 havde T via det sociale medie, Snapchat, videregivet en video af A og B der havde samleje. T havde brugt sin mobiltelefon til at optage videoen, hvorefter han uploadede den til sin My Story. Videoen blev herved delt med hele T's vennekreds på Snapchat, hvilken bestod af 100-150 personer. T blev således fundet skyldig i overtrædelse af § 264 d.¹⁰⁵ I en dom fra 2017 havde T gennem det sociale medie, Instagram, videregivet billeder af blandt andet F's blottede bryster. T havde oprettet en falsk profil af en F, hvorfra hun videregav billederne. T blev ligeledes fundet skyldig i overtrædelse af § 264 d.¹⁰⁶ I en dom fra 2019 havde T gennem det sociale medie, Facebook, videregivet billeder af seksuel karakter af F's private forhold. Billederne fandtes omfattet af § 264 d, hvorfor T blev fundet skyldig i overtrædelse heraf.¹⁰⁷

4.2.2 Uberettiget

Bestemmelsen indeholder et forbehold om, at videregivelsen skal være uberettiget. Forbeholdet hænger sammen med princippet om materiel atypicitet. Det skal forstås således, at bestemmelsen kan fortolkes på en måde, så den ikke omfatter handlinger, som er atypiske i forhold til bestemmelsens hensigt, på trods af, at de sprogligt falder ind under gerningsbeskrivelsen. Årsagen til forbeholdet skyldes ifølge forarbejderne, at bestemmelsen skulle have så bred en udformning, at der regelmæssigt skal udskilles legale handlinger, som i øvrigt falder ind under gerningsbeskrivelsens ordlyd.¹⁰⁸

¹⁰¹ Rigsadvokatsmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹⁰² KBET 2017 nr. 1563, side 8

¹⁰³ Strafferettens specielle del, side 246f

¹⁰⁴ Rigsadvokatsmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1

¹⁰⁵ U.2018.567 V

¹⁰⁶ TfK2017.655 V

¹⁰⁷ TfK2019.584 Ø

¹⁰⁸ KBET 2017, nr. 1563, side 8

Altså er det ikke enhver videregivelse, der falder ind under gerningsbeskrivelsen, som er strafbar. Videregivelsen skal være uberettiget, og vurderingen af, hvorvidt dette er tilfældet eller ej, er som udgangspunkt overladt til domstolen.

I en dom fra 2019 vurderedes videregivelsen af fire nøgenbilleder at være uberettiget. T havde fundet billederne på en pornoside, hvorefter han havde delt dem i en chatgruppe på Facebook. Billederne blev beskrevet som værende amatør-billeder taget i privat regi, nærmest med karakter af selfies. T burde således have indset, at billederne kunne være private og endt på internettet ved en fejl eller på ulovlig vis. Retten fandt, at T, under omstændighederne som billederne var taget i, ikke kunne gå ud fra, at han frit kunne videregive billederne til en større kreds, og at han ved delingen uberettiget videregav billeder vedrørende en andens private forhold. T blev således fundet skyldig i overtrædelse af § 264 d.¹⁰⁹

Om billeder bemærkes, at en videregivelse heraf kan være strafværdig, selvom optagelsen af billedet er sket lovligt. Det er tilstrækkeligt, at videregivelsen er uberettiget. Det forhold, at en person har samtykket til at blive fotograferet nøgen i en seksuel situation, kan ikke uden videre udstrækkes til også at rumme et samtykke til at billedet videregives.¹¹⁰ I en dom fra 2018 blev T fundet skyldig for overtrædelse af § 264 d, idet han havde videregivet fire billeder af F i forskellige seksuelle situationer. T og F havde været samlevende i en længere årrække, og den optagelse, som billederne stammede fra, var sket med F's indforståelse. Efter T's og F's samlivsophævelse, kunne T ikke komme i kontakt med F. T sendte derfor billederne til F's mor som en provokation. Retten fandt, at billederne åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden og videregivelse uden samtykke var således uberettiget.¹¹¹

En videregivelse kan blive berettiget, hvis der foreligger et samtykke. Der kan som udgangspunkt gives diskulperende samtykke til handlinger omfattet af § 264 d. Foreligger et sådant samtykke, er handlingen ikke uberettiget. Udgangspunktet er, at det er den, der har rådighed over det forhold, det drejer sig om, der kan give samtykke.¹¹²

4.2.3 Private forhold

Bestemmelsens 1. led beskytter private forhold. Eksempler på forhold, der kan henføres under begrebet i bestemmelsens forstand, spænder vidt, og omfatter blandt andet interne familieforhold, sygdom, stof- eller spiritusmisbrug, selvmordsforsøg og meget andet. Derimod er oplysninger om uddannelse, erhverv og arbejde som udgangspunkt ikke omfattet. Det er uden betydning, om de oplysninger, der videregives er usande, da såvel rigtige som urigtige oplysninger om private forhold er beskyttet af bestemmelsen.¹¹³ Afgrænsningen af, hvad der kan anses som værende et privat forhold, må ske under hensyn til omstændighederne, videregivelsen er sket under, samt til hvilken kreds videregivelsen er sket.¹¹⁴

¹⁰⁹ TfK2019.694 V

¹¹⁰ Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 294

¹¹¹ U.2018.2970 V

¹¹² KBET 2017, nr. 1563, side 8

¹¹³ KBET 2017, nr. 1563, side 8

¹¹⁴ Forbrydelser og andre strafbare forhold, side 291

Den følgende behandling af bestemmelsen fokuserer udelukkende på de overtrædelser af bestemmelsen, der angår digitale sexkrænkelser. Herom er udtalt at: *”Videregivelse af nøgenbilleder, herunder billeder eller videoer med et seksuelt/pornografisk indhold af identificerbare personer over 18 år, uden samtykke udgør i almindelighed en overtrædelse af straffelovens § 264 d om uberettiget videregivelse af meddelelser og billeder vedrørende en andens private forhold.”*¹¹⁵

I en dom fra 2017 var T tiltalt for overtrædelse af § 264 d ved uberettiget at have videregivet et billede vedrørende F's private forhold. Billedet var taget på en offentligt tilgængelig strand og vurderedes at vise en ordinær, dagligdagssituation ved stranden om sommeren. Retten fandt, at situationen ansås at henhøre under F's privatliv, men at offentliggørelsen af billedet ikke afslørede noget om hendes private forhold i § 264 d's forstand, hvorfor offentliggørelsen ikke var strafbar efter § 264 d, 1. led. T blev således frifundet for overtrædelse heraf.¹¹⁶

Et andet eksempel på en digital sexkrænkelse omhandlende en andens private forhold er dommen, TfK2019.694 V, der omtales ovenfor i afsnit 4.2.2. Her fandtes en række billeder, der ifølge retten fremstod tydeligt som amatør-billeder taget i privat regi med karakter af selfies, at vedrøre private forhold omfattet af § 264 d.

4.2.4 Åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed

Bestemmelsens 2. led beskytter billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Beskyttelsen efter dette led angår identificerbare enkeltpersoner, og anvendelsesområdet er oprindeligt tiltænkt som værende snævert. Omfattet er for eksempel ofre for ulykker.¹¹⁷

Undertiden er der i praksis i flere tilfælde rejst tiltale efter dette led i sager om digitale sexkrænkelser. I en dom fra 2017 fandtes to billeder af en piges nøgne bryster åbenbart at kunne forlanges unddraget en bredere offentlighed. Retten fandt, at billederne var af seksuelt poserende karakter med et tydeligt fokus på F's afklædte bryster. På baggrund heraf var billederne af privat karakter og med et indhold, så de åbenbart har kunnet forlanges unddraget offentligheden. T havde delt billederne via Instagram, hvorved hun havde gjort sig skyldig i overtrædelse af § 264 d, 2. led.¹¹⁸ Ligeledes blev et foto af F's bagdel, i en dom fra 2018, vurderet omfattet af § 264 d, 2. led. T havde taget et foto af F i hendes hjem i forbindelse med, at hun gjorde sig klar til at sove. Herefter videregav T fotoet via det sociale medie, Snapchat. På fotoet optrådte F iført en T-shirt og g-streng. Der var fokus på F's bagdel, og det kunne alene anes, at hun havde g-streng på. F var ikke klar over, at billedet var blevet taget, ligesom hun ikke havde samtykket til, at T videregav fotoet. Retten fandt, at fotoet var taget under omstændigheder, der åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden, og T blev således fundet skyldig i overtrædelse af § 264 d.¹¹⁹

¹¹⁵ KBET 2017, nr. 1563, side 32

¹¹⁶ U.2017.2627 V

¹¹⁷ KBET 2017 nr. 1563, side 8

¹¹⁸ TfK2017.655 V

¹¹⁹ TfK2018.1150/3 V

Under hvilke omstændigheder, digitale sexkrænkelser er omfattet af § 264 d, 2. led, har været under drøftelse af Straffelovrådet. Her bemærkes, at der ikke foreligger en egentlig definition af begrebet, men Straffelovrådets forståelse heraf stemmer overens med Rigsadvokatens definition. Det er ligeledes denne definition, der anvendes i afhandlingen, og omfattet er *”situationer, hvor der sker deling eller offentliggørelse – ofte via internettet, mobiltelefoner mv. – af nøgenbilleder, herunder billeder eller videoer af seksuel karakter, uden samtykke fra den afbildede person.”*¹²⁰ Altså bliver spørgsmålet, hvornår videregivelse af nøgenbilleder samt billeder eller videoer med et seksuelt eller pornografisk indhold falder ind under anvendelsesområdet for § 264 d, 2. led.¹²¹

Ifølge Straffelovrådet kan der være tale om materiale, som den pågældende selv har optaget eller har givet samtykke til, men hvor der ikke er givet samtykke til den videregivelse, der er sket. Dette var eksempelvis tilfældet i dommen fra 2017, der omtales ovenfor. Her havde den forurettede taget nogle nøgenbilleder af sig selv, hvilke hun havde sendt til sin kæreste. Hun havde ikke tænkt sig, at billederne skulle ses af andre, og havde ikke samtykket til, at kæresten videregav dem, ligesom hun ikke havde givet samtykke til, at modtageren af billederne delte dem på Instagram.¹²² Ligeledes kan der være tale om materiale, der er optaget uden samtykke – herunder skjult. Dette var tilfældet i dommen fra 2018 som er omtalt ovenfor. Her havde gerningsmanden taget et foto af den forurettede kun iført T-shirt og g-streng i forbindelse med, at han overnattede hos hende. Ifølge forklaringerne tog han billedet imens F var ved at lukke vinduet, uden at hun var vidende herom. Herefter sendte han billedet til en anden dreng på Snapchat, hvilket F ikke havde samtykket til.¹²³ Slutteligt kan der være tale om materiale, der oprindeligt er givet samtykke til videregivelse af, men som er blevet billedmanipuleret på en måde, så det er blevet pornografisk, og dermed ikke længere er tilsvarende det materiale, som samtykket angår. En sådan digital sexkrænkelser antages ligeledes at være omfattet af § 264 d, 2. led. Ifølge forarbejderne og retspraksis skal bestemmelsen fortolkes snævert, hvorfor billeder af personer, der færdes nøgne på frit tilgængelige steder i almindelighed, ikke er omfattet.¹²⁴

Dog skal udtrykket ”en bredere offentlighed” forstås således, at den strafferetlige beskyttelse ikke afhænger af, om et billede er taget på et offentligt sted og derfor ikke kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Derimod må det afgørende være hvilken offentlighed, man har kunnet påregne at blive genstand for. Et billede kan ikke straffrit videregives alene med den begrundelse, at det er taget på et offentligt tilgængeligt sted, imens andre har været tilstede. Selvom billeder af personer, der færdes nøgne på frit tilgængelige steder, som udgangspunkt falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde, kan karakteren af videregivelsen få betydning. Såfremt videregivelsen kan anses som værende påregnelig, vil den være straffri. Eksempelvis skal man ikke generelt kunne påregne, at man, ved at bade på en offentlig strand, vil blive fotograferet med det formål, at man skal udstilles. Derimod vil man kunne påregne, at man kan komme med i baggrunden af et turistfoto, som kan blive delt på de sociale medier.¹²⁵

¹²⁰ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1

¹²¹ KBET 2017 nr. 1563, side 32

¹²² KBET 2017 nr. 1563, side 32 og Tfk2017.655 V

¹²³ KBET 2017 nr. 1563, side 32 og Tfk2018.1150/3 V

¹²⁴ KBET 2017 nr. 1563, side 32

¹²⁵ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3

4.2.5 Skærpeelse

Ifølge § 264 d, stk. 2, kan straffen under særligt skærpene omstændigheder stige til fængsel indtil 2 år. I praksis vil stk. 2 ofte være relevant i sager om digitale sexkrænkelser. Hvorvidt der foreligger særligt skærpene omstændigheder, vil afhænge af en vurdering af sagens samlede omstændigheder. Der vil som udgangspunkt foreligge særligt skærpene omstændigheder i tilfælde, hvor det pågældende materiale er af særligt krænken karakter, hvilket det vil være, hvis det har pornografisk karakter. Materiale udbredt i et stort omfang eller antal samt materiale, der vedrører et stort antal forurettede, kan ligeledes medføre, at der foreligger særligt skærpene omstændigheder. Deling ved offentliggørelse på internettet anses for udbredelse i et stort omfang. Hvornår en udbredelse, der ikke er foretaget gennem internettet, kan siges at være sket i et stort omfang, er ikke omtalt i bestemmelsens forarbejder, ej heller er spørgsmålet afklaret i retspraksis. Det samme gælder spørgsmålet om, hvornår en udbredelse vedrører et stort antal forurettede. I denne henseende har Rigsadvokaten udtalt, at hans opfattelse er, at udbredelse til 20-30 personer anses som værende *et stort omfang* og 5-10 forurettede anses som værende *et stort antal*. Dog vil det altid bero på en konkret vurdering af den enkelte sag. I almindelighed vil en videregivelse af et eller få billeder i en snæver kreds ikke være omfattet af § 264 d, stk. 2, men ifald billedet er af særligt krænken karakter, vil en videregivelse alligevel kunne henføres under stk. 2. Hvis en videregivelse af et enkelt nøgenbillede målrettes til den afbildedes nærmeste eller daglige omgangskreds, vil også dette kunne medføre en henførelse under stk. 2.¹²⁶

4.2.6 Forsæt

Den objektive strafbarhedsbetingelse i henhold til straffelovens § 264 d er *uberettiget at videregive materiale vedrørende en andens private forhold eller billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed*. Den subjektive strafbarhedsbetingelse er forsæt.

Forsæt kan blandt andet udelukkes hvis en avis mener, at de har sløret et billede på en sådan måde, at man ikke kan genkende den afbildede.¹²⁷ I forbindelse hermed kan der drages paralleller til en dom fra 2017, hvor et billede fremstod så manipuleret, at den forurettede ikke kunne genkendes. Forholdet fandtes at henhøre under F's privatliv, men vurderedes ikke at afsløre noget om F's private forhold i § 264 d's forstand. Videregivelsen af billedet var således ikke strafbart efter § 264 d, 1. led.¹²⁸

4.2.7 Videregivelse som digital sexkrænkelser

I Straffelovrådets nyeste betænkning om freds- og æreskrænkelser blev der fundet anledning til at drøfte, om der var behov for at ændre § 264 d's gerningsindhold med henblik på at give en bedre beskyttelse imod såkaldte digitale sexkrænkelser. Dette fandtes der dog ikke grundlag for, idet de allerede gældende strafbestemmelser på området, §§ 232, 235 og 264 d, vurderedes at kriminalisere digitale sexkrænkelser på en hensigtsmæssig måde.¹²⁹

¹²⁶ Rigsadvokatsmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3

¹²⁷ Kommenteret straffelov, side 529

¹²⁸ U.2017.2627 V

¹²⁹ KBET 2017 nr. 1563, side 31ff

Videregivelse af nøgenbilleder og billeder eller videoer med et seksuelt/pornografisk indhold, uden der foreligger samtykke fra den afbildede person, vil i almindelighed udgøre en digital sexkrænkelse omfattet af § 264 d. Dette forudsætter, at der er tale om identificerbare personer over 18 år. Er den afbildede person derimod under 18 år, vil karakteren af det udbredte materiale være afgørende for, hvilken strafhjemmel der er korrekt. Såfremt der er tale om materiale af pornografisk karakter, vil det som udgangspunkt være § 235, der er den korrekte strafhjemmel. Er der omvendt tale om materiale, der ikke har et pornografisk indhold, vil det være § 264 d og/eller § 232, der er den korrekte strafhjemmel.¹³⁰ Hvornår en digital sexkrænkelse ellers er omfattet af § 264 d omtales ovenfor i afsnit 4.2.1-4.2.4.

4.3 Sammenfatning

Flere forhold gør sig gældende for, om man kan straffes efter § 264 d for en digital sexkrænkelse. Først og fremmest skal der være foretaget en videregivelse af noget materiale. Dette omfatter videregivelse i enhver form, både privat og offentlig. Dog vil den blotte forevisning af materiale ikke anses som videregivelse i bestemmelsens forstand. I forbindelse med digitale sexkrænkelser sker videregivelsen ofte via internettet, ligesom de var tilfældet i dommene, U.2018.567 V, Tfk2017.655 V og Tfk2019.584 Ø, der omtales ovenfor i afsnit 4.2.1.

Dernæst skal videregivelsen være sket uberettiget. Dette skal forstås således, at det ikke er enhver videregivelse der falder ind under gerningsbeskrivelsen, som er strafbar, og forbeholdet skal ses i sammenhæng med princippet om materiel atypicitet. Vurderingen af, hvorvidt en videregivelse er uberettiget, er som udgangspunkt overladt til domstolen. Eksempler på videregivelser, der er uberettiget, kan ses i dommene, Tfk2019.694 V og U.2018.2970 V, der omtales ovenfor i afsnit 4.2.2.

Endvidere skal den uberettigede videregivelse angå enten meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Angående private forhold bemærkes, at afgrænsningen heraf må ske under hensyn til omstændighederne, videregivelsen er sket under, samt til hvilken kreds, videregivelsen er sket. Eksempler på digitale sexkrænkelser omhandlende private forhold kan ses i dommene, U.2017.2627 V og Tfk2019.694 V, der omtales ovenfor i afsnit 4.2.2. og 4.2.3. Om materiale, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed, bemærkes, at der her er tiltænkt et snævert anvendelsesområde. Imidlertid findes digitale sexkrænkelser ofte at være omfattet heraf, ligesom det er tilfældet i dommene, Tfk2017.655 V og Tfk2018.1150/3 V, der omtales ovenfor i afsnit 4.2.4.

Bestemmelsens stk. 2 om særligt skærpende omstændigheder vil ofte være relevant i sager om digitale sexkrænkelser. Hvorvidt der foreligger særligt skærpende omstændigheder, vil altid bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder.

¹³⁰ Rigsadvokatsmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

Kapitel 5. Sammenspillet mellem §§ 232, 235 og 264 d

Afhandlingens hovedfokus er at undersøge det strafferetlige værn i forbindelse med digitale sexkrænkelser. I kapitel 2, 3 og 4 har straffelovens §§ 232, 235 og 264 d gennemgået individuelle analyser. Dette kapitel har til formål at undersøge, hvorledes sammenspillet mellem disse bestemmelser fungerer i praksis i henhold til digitale sexkrænkelser.

5.1 Rigsadvokatens retningslinjer for tiltalerejsning

I 2017 iværksatte regeringen en række initiativer, der skulle skærpe indsatsen mod digitale sexkrænkelser. I den forbindelse blev der sat fokus på anklagemyndighedens behandling af disse sager. Efter omstændighederne kan man gøre sig forskyldt i straf efter flere af straffelovens bestemmelser på samme tid. Rigsadvokaten skulle derfor udbygge og præcisere nogle retningslinjer for, hvilke bestemmelser anklagemyndigheden bør rejse tiltale efter i sager om digitale sexkrænkelser. Formålet med dette initiativ var at sikre en lige og ensartet sagsbehandling af denne type sager.¹³¹ Rigsadvokaten udstedte senest en meddelelse med sådanne retningslinjer i januar 2019, og det er disse retningslinjer, der undersøges nærmere i det følgende.

Digitale sexkrænkelser kan alt efter deres karakter straffes efter straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. I tilfælde, hvor der kan straffes for flere af bestemmelserne samtidig, vil der være tale om straf i sammenstød. En sammenstødssituation foreligger, når en gerningsmand kan ifalde strafansvar for to eller flere forbrydelser under samme sag. Sammenstød kan alene komme på tale, når de pågældende bestemmelser isoleret set opfylder alle betingelser for at pålægge strafansvar. Hvis det under pådømmelsen konkluderes, at det kun er den ene bestemmelse, der skal bruges, vil der være tale om, at denne absorberer den anden bestemmelse.¹³²

I forbindelse med subsumtionen i en sag om digitale sexkrænkelser, skal anklagemyndigheden være opmærksom på, at et forhold bliver henført under de korrekte bestemmelser, ligesom muligheden for straf i sammenstød skal vurderes. Indledningsvist skal anklageren vurdere, om den forurettede er over eller under 18 år. Såfremt den forurettede er over 18 år, skal der som udgangspunkt rejses tiltale efter §§ 232 og 264 d. Er den forurettede derimod under 18 år, vil strafhjælpen afhænge af materialets karakter. Ifald materialet findes at være af pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter § 235. Er materialet derimod ikke af pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter §§ 232 og 264 d. Anklagemyndigheden skal desuden være særligt opmærksom på, hvorvidt der er grundlag for tiltalerejsning efter § 232 om blufærdighedskrænkelser angående modtagerne af det pågældende materiale.¹³³ For at en handling kan anses som at krænke blufærdigheden hos modtageren kræves, at handlingen skal foretages over for en, der er omfattet af beskyttelsesinteressen. Et samtykke fra modtageren udelukker strafansvar, og tiltale for blufærdighedskrænkelser hos modtageren skal ikke rejses, hvis det vurderes, at modtageren ønsker eller er indforstået med at modtage materialet.¹³⁴

¹³¹ Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser, side 12

¹³² Strafferet kompendium, side 30

¹³³ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹³⁴ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 5

For så vidt angår digitale sexkrænkelser, er anvendelsesområdet for § 235 mere snævert end anvendelsesområdet for § 232. Dette skyldes, at det materiale, der udbredes, skal være af personer under 18 år og have pornografisk karakter for at være omfattet af § 235. Derimod er materiale af personer på både over og under 18 år omfattet af § 232, ligesom der ikke er et krav om, at materialet skal have pornografisk karakter. Det kræves alene, at materialet har en vis grovhed af seksuel karakter, for at det falder under anvendelsesområdet i § 232.¹³⁵

Omkring videregivelse af nøgenbilleder bemærkes, at en videregivelse heraf som udgangspunkt er strafbar efter §§ 232 og 264 d. Forarbejderne beskriver ikke nærmere om, hvilken karakter nøgenbilledet skal have for at være omfattet af bestemmelserne, men ifølge Rigsadvokatens opfattelse er billeder, der viser kønsdele, bagdel eller bryster, som udgangspunkt omfattet. For at videregivelsen af et nøgenbillede er omfattet af § 235 kræves, at billedet er af pornografisk karakter. Begrebet pornografisk omfatter som udgangspunkt følgende billeder/videoer:

- *”Billeder, hvor personer under 18 år har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje,*
- *Billeder, hvor der i forhold til personer under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, og*
- *Billeder, hvor personer under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer.”*¹³⁶

I en dom fra 2017 var T tiltalt for blandt andet udbredelse af børnepornografisk materiale. T havde delt en række billeder af den 13-årige pige, A. På to af billederne optrådte A med nøgne bryster. A havde selv taget billederne og sendt dem til hendes daværende kæreste, der efterfølgende havde videregivet billederne. Under henvisning til retningslinjerne for, hvornår tiltale skal rejses efter § 235, sammenholdt med billedernes karakter og omstændighederne, hvorunder billederne blev taget, fandt retten, at billederne ikke kunne anses for at være af pornografisk karakter, hvorfor T blev frifundet for overtrædelse af § 235. Til gengæld blev T fundet skyldig i overtrædelse af §§ 232 og 264 d.¹³⁷ Efterfølgende har Rigsadvokaten om denne sag bemærket, at omstændighederne ved et billedes optagelse ikke skal indgå i vurderingen af, om et givent forhold er omfattet af § 235, stk. 1. Dette begrundes med, at udbredelsen af børnepornografi er strafbar, uanset om der foreligger et eventuelt samtykke.¹³⁸

5.2 Retspraksis

I forlængelse af gennemgangen af Rigsadvokatens retningslinjer for tiltalerejsning, ønskes en sammenligning af om den retspraksis, der er anvendt i afhandlingen, er i overensstemmelse med retningslinjerne. Idet, at Rigsadvokatsmeddelelsen er fra januar 2019, er adskillige af de inddragede domme blevet afsagt før retningslinjerne blev udstedt. Alligevel findes det relevant at gennemgå disse domme, for at give et bedre indblik i anklagemyndighedens praksis angående tiltalerejsning.

¹³⁵ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 4

¹³⁶ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3f

¹³⁷ TfK2017.655 V

¹³⁸ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 5

Retspraksis spiller en vigtig rolle ved udførelsen af juridisk arbejde. Afsagte domme giver borgere mulighed for at forudse deres retsstilling, da retssikkerhedsmæssige betragtninger medfører, at domstolene ikke hyppigt ændrer deres praksis i forhold til tidligere afgørelser.¹³⁹ Retspraksis spiller således også en vigtig rolle i forhold til det strafferetlige værn mod digitale sexkrænkelser.

5.2.1 Sager hvor der er rejst tiltale efter en enkelt bestemmelse

Afhandlingen indeholder flere eksempler fra retspraksis, hvor der er rejst tiltale efter en enkelt af de pågældende straffelovsbestemmelser. I dommene, TfK2016.1120 V og TfK2018.518 Ø, er der udelukkende sket tiltalerejsning efter straffelovens § 232. Begge sager falder uden for Rigsadvokatens definition af digitale sexkrænkelser, idet de omhandler skriftlige krænkelser. Dommene vil således ikke blive behandlet nærmere i dette kapitel. I fem af de domme, der er anvendt i afhandlingen, er der alene rejst tiltale efter straffelovens § 235. Disse behandles i det følgende.

Tiltalerejsning efter § 235

TfK2015.635 Ø og U.2018.2930 V

I disse sager var de tiltalte anklaget for at være i besiddelse af store mængder børnepornografisk materiale og for at udbrede pornografiske billeder og videoer af personer under 18 år gennem et fildelingsprogram. Begge tiltalte havde anvendt samme fildelingsprogram til at downloade børnepornografisk materiale fra internettet, hvorefter det downloadede materiale blev stillet til rådighed for andre brugere af programmet. Ifølge Rigsadvokatens retningslinjer skal der, i tilfælde hvor den forurettede er under 18 år, foretages en vurdering af materialets karakter. Har materialet pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter § 235. Begge disse sager omhandler pornografisk materiale af personer under 18 år, hvorfor det vurderes, at anklagemyndighedens tiltalerejsning efter § 235 er i overensstemmelse med retningslinjerne.¹⁴⁰

TfK2018.297 Ø

I denne sag var T anklaget for at have besiddet en betydelig mængde pornografiske billeder og videoer af personer under 18 år, som han under særligt skærpene omstændigheder udbredte på nogle hjemmesider. Ligeledes var T anklaget for at have medvirket til en systematisk og organiseret udbredelse af børnepornografisk materiale på ”det mørke internet”. Denne sag angår også pornografisk materiale af personer under 18 år, hvorfor det vurderes, at anklagemyndighedens tiltalerejsning efter § 235 stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer.¹⁴¹

U.2019.702 V

I denne sag var T1 og T2 anklaget for, hver især, at have optaget et samleje mellem to personer på under 18 år og udbredt optagelserne gennem blandt andet iCloud og Snapchat. Også i denne sag er der tale om pornografisk materiale af personer under 18 år, hvorfor anklagemyndigheden vurderes at have rejst tiltale i overensstemmelse med Rigsadvokatens retningslinjer.¹⁴²

¹³⁹ Retssikkerhed og juridisk metode, side 57

¹⁴⁰ TfK2015.635 Ø og U.2018.2930 V samt Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹⁴¹ TfK2018.297 Ø og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹⁴² U.2019.702 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

U.2019.4259 V

I denne sag var T anklaget for, via Facebook og Messenger, at have udbredt to pornografiske videoer af personer under 18 år samt for at være i besiddelse af disse videoer. Også her vurderes det, at tiltalerejsningen stemmer overens med retningslinjerne.¹⁴³

Rigsadvokaten bemærker endvidere, at anklagemyndigheden skal være opmærksom på, om der også skal rejses tiltale efter § 232 om blufærdighedskrænkelser angående modtagerne af det pågældende materiale. Der er imidlertid ikke blevet rejst en sådan tiltale i nogle af de ovennævnte sager. Hvis modtagerne har ønsket, eller været indforstået med, at modtage materialet, vil der foreligge et samtykke. Derved vil strafansvar være udelukket.¹⁴⁴ Det fremgår ikke af nogle af dommene, om der har forelagt et sådant samtykke, men dette vil kunne forklare, hvorfor der ikke er blevet rejst tiltale efter § 232 i forhold til modtagerne af materialet.

5.2.2 Sager hvor der er rejst tiltale efter flere bestemmelser samtidig

I 12 af de domme, der er anvendt i afhandlingen, er der rejst tiltale efter flere af straffelovens bestemmelser. Disse domme behandles i det følgende.

Tiltalerejsning efter §§ 232 og 235

TfK2018.855 Ø, U.2019.1232 H og U.2019.4091 Ø

Disse sager indeholder mange fællestræk, hvorfor de behandles samlet. I alle sagerne var de tiltalte anklaget for, via Facebook og Messenger, at have udbredt to pornografiske videoer af personer under 18 år og for at have krænket blufærdigheden hos de personer, som de havde udbredt videoerne til. Endvidere har sagerne også det fællestræk, at der blev idømt strafansvar for overtrædelse af § 235, mens der skete frifindelse for overtrædelse af § 232. Frifindelsen skete under henvisning til, at de, der modtog videoerne, selv havde bedt om eller var indforstået med at få dem tilsendt. Da de to videoer omhandler pornografisk materiale af personer under 18 år, vurderes det, at en tiltalerejsning efter § 235 er i overensstemmelse med Rigsadvokatens retningslinjer. Desuden skal anklagemyndigheden overveje, om der er grundlag for at rejse tiltale for blufærdighedskrænkelser hos modtagerne, hvorfor tiltalerejsning efter § 232 også stemmer overens med retningslinjerne.¹⁴⁵

U.2018.2534 Ø

I denne sag var T anklaget for, via Facebook og Messenger, at have udbredt en pornografisk video af personer under 18 år og for at krænke blufærdigheden hos nogle af modtagerne af videoen. Retten fandt det ikke bevist, at T havde haft forsæt til, at de forurettede var under 18 år, hvorfor han blev frifundet for overtrædelse af § 235. Derimod fandtes forholdet at være omfattet af §§ 232 og 264 d, men T kunne ikke straffes for overtrædelse af § 264 d, da strafansvaret herefter var forældet. Til gengæld blev T fundet skyldig i overtrædelse af § 232, da delingen af videoen havde krænket blufærdigheden hos de afbildede personer.

¹⁴³ U.2019.4259 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹⁴⁴ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 5

¹⁴⁵ TfK2018.855 Ø, U.2019.1232 H og U.2019.4091 Ø samt Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

Om blufærdighedskrænkelsen hos modtagerne af videoen udtalte retten, at videoen bestod af ydmygende og krænkende seksuelt indhold, som var egnet til at krænke modtagernes blufærdighed. Fem af modtagerne havde ikke bedt om at få videoen tilsendt, hvorfor T blev fundet skyldig efter § 232 for at have krænket disses blufærdighed. På baggrund af samme argumentation, som er anvendt ovenfor, vurderes det, at anklagemyndigheden også i denne sag har rejst tiltale i overensstemmelse med retningslinjerne.¹⁴⁶

Tiltalerejsning efter §§ 232 og 264 d

U.2017.2627 V

I denne sag var T anklaget for uberettiget at have videregivet et nøgenbillede af F, hvilket var egnet til at krænke F's blufærdighed. Retten udtalte, at billedet viste en ordinær dagligdagssituation ved stranden om sommeren. Ifølge Rigsadvokaten er en videregivelse af et nøgenbillede som udgangspunkt strafbart efter §§ 232 og 264 d, medmindre nøgenbilledet er af pornografisk karakter. Ud fra rettens beskrivelse af billedet kan det næppe karakteriseres som værende af pornografisk karakter. Det vurderes derfor, at tiltalerejsningen stemmer overens med retningslinjerne.¹⁴⁷

U.2018.567 V

I denne sag var T anklaget for uberettiget at have videregivet en video af A og B, der havde samleje, hvorved han krænkede A's og B's blufærdighed. Det fremgår af sagens oplysninger, at de forurettede var henholdsvis 16 og 17 år på tidspunktet for optagelsen af videoen. I en sag omhandlende en digital sexkrænkelse, skal anklagemyndigheden indledningsvist vurdere, om den forurettede er over eller under 18 år. Da de forurettede i denne sag er under 18 år, afhænger straffjemlen af materialets karakter. Hvis materialet er af pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter § 235 – ikke §§ 232 og 264 d. Videoer, hvor personer under 18 år har samleje, er som udgangspunkt af pornografisk karakter. På baggrund heraf vurderes det, at anklagemyndighedens tiltalerejsning i denne sag ikke stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer.¹⁴⁸

U.2018.2970 V

I denne sag var T anklaget for uberettiget at have videregivet fire billeder af F i forskellige seksuelle situationer til F's mor, M, hvilket var egnet til at krænke både F og M's blufærdighed. Såfremt den afbildede er over 18 år, vil en deling af billeder med af seksuel karakter, uden der foreligger samtykke fra den afbildede, som udgangspunkt være en overtrædelse af §§ 232 og 264 d. Da F var over 18 år på tidspunktet for billedernes optagelse, vurderes det, at der er rejst tiltale i overensstemmelse med Rigsadvokatens retningslinjer.¹⁴⁹

¹⁴⁶ U.2018.2534 Ø og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹⁴⁷ U.2017.2627 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3f

¹⁴⁸ U.2018.567 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

¹⁴⁹ U.2018.2970 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

TfK2018.1150/3 V

I denne sag var T anklaget for uberettiget at have videregivet et billede, der viste F delvist afklædt, hvilket var egnet til at krænke F's blufærdighed. Billedet fokuserede på F's bagdel, og det kunne kun anes, at hun var iført g-strengstrusser. T var på tidspunktet for billedes optagelse 15-16 år, og han gik i klasse med F. F's alder oplyses ikke, men eftersom T og F var klassekammerater, formodes de at være jævnaldrende. F antages derfor at være under 18 år, da billedet blev taget, hvorfor strafhjælpen i denne sag afhænger af materialets karakter. Videregivelse af et nøgenbillede, der viser bagdel, er som udgangspunkt strafbart efter §§ 232 og 264 d og vil kun være omfattet af § 235, hvis billedet er af pornografisk karakter. Nøgenbilledet i denne sag skønnes ikke at have pornografisk karakter, hvorfor der vurderes at være sket tiltalerejsning i overensstemmelse med retningslinjerne.¹⁵⁰

TfK2019.584 Ø

I denne sag var T1 og T2 anklaget for uberettiget at have videregivet billeder af seksuel karakter af F, hvilket var egnet til at krænke F's blufærdighed. Billederne, der blev videregivet, omfatter nøgenbilleder af F samt et billede, der viser, at F giver T2 oralsex. F's alder fremgår ikke af dommen. Den afbildedes alder kan være afgørende for hvilken bestemmelse, der skal rejses tiltale efter. Da den forurettedes alder ikke kan udledes af dommen, er det vanskeligt at vurdere, om anklagemyndigheden har anvendt den korrekte strafhjælp ved tiltalerejsningen. Videregivelse af nøgenbilleder og billeder med seksuel karakter er som udgangspunkt strafbart efter §§ 232 og 264 d, hvorfor tiltalerejsningen er sket i overensstemmelse med retningslinjerne såfremt forurettede er over 18 år. Er forurettede derimod under 18 år, vil strafhjælpen afhænge af, om billederne er af pornografisk karakter. Nøgenbillederne vil som udgangspunkt ikke kunne karakteriseres som værende pornografiske, men billeder, hvor personer under 18 år har samleje eller andet seksuelt forhold end samleje, vil sædvanligvis have pornografisk karakter. Billedet, hvor F giver T2 oralsex, antages at være omfattet af begrebet "andet seksuelt forhold end samleje", hvorfor det vurderes, at tiltalerejsning bør ske efter § 235, hvis F var under 18 år på tidspunktet, hvor billedet blev taget. Endvidere kan der ikke udledes en egentlig konklusion af tiltalerejsningen, når F's alder er ukendt.¹⁵¹

Tiltalerejsning efter §§ 232, 235 og 264 d

U.2015.2561 H

I denne sag var T tiltalt for overtrædelse af straffelovens §§ 232 og 264 d, samt delvis straffelovens § 235, jf. § 23. T havde lagt almindelige, harmløse billeder af en række piger ud på en hjemmeside med det formål, at billederne skulle manipuleres til at fremstå som utugtige eller pornografiske. De blev herefter udbredt til brugerne af internetsiden med henblik på, at brugerne fik udløsning på billederne og lagde nye billeder heraf på hjemmesiden. Alt dette var egnet til at krænke pigernes blufærdighed, ligesom billederne fik en sådan karakter, at de åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden. Der var tale om piger på både over og under 18 år. T fandtes ligeledes at være i besiddelse af en stor mængde børnepornografisk materiale. Ifølge Rigsadvokatens meddelelse bør der rejses tiltale for § 235 alene eller §§ 232 og 264 d i sammenstød. Allerede af denne årsag stemmer tiltalerejsningen ikke overens med Rigsadvokatens retningslinjer.¹⁵²

¹⁵⁰ TfK2018.1150/3 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3f

¹⁵¹ TfK2019.584 Ø og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 3f

¹⁵² U.2015.2561 H og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1

TfK2017.655 V

I denne sag blev T tiltalt for overtrædelse af §§ 232, 235 og 264 d. T havde via Instagram offentliggjort fem billeder af en 13-årig pige, A. På tre af billederne fremtrådte A iført undertøj, og på to af billederne fremtrådte A med nøgne bryster. Herved tiltaltes T for, ved uanstændigt forhold, at have krænket blufærdigheden hos A og udbredt børnepornografisk materiale til en videre kreds, selvom billederne åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden. T blev frifundet for overtrædelse af § 235 men fundet skyldig i overtrædelse af §§ 232 og 264 d. Ifølge Rigsadvokatens meddelelse bør der enten rejses tiltale for § 235 alene eller §§ 232 og 264 d i sammenstød, hvorfor tiltalerejsningen ikke stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer.¹⁵³

TfK2019.694 V

I denne sag var T principalt tiltalt for overtrædelse af § 235, subsidiært §§ 232 og 264 d. T havde via en chatgruppe på Facebook delt fire nøgenbilleder af en, på gerningstidspunktet, 14-15-årig pige. Billederne blev sendt til en lukket gruppe, der havde til formål at dele pornografiske billeder af almindelige, naturlige bryster. For at være med i gruppen skulle man dele billeder og have et kunstnernavn. Anklagemyndigheden vurderede, at billederne var af pornografisk karakter, hvorfor T principalt blev tiltalt for udbredelse af børnepornografi efter § 235, stk. 1. Retten vurderede, ligesom anklagemyndigheden, at de pågældende billeder havde pornografisk karakter. Dog fandt retten det ikke godtgjort, at T vidste eller burde vide, at den afbildede var under 18 år på det tidspunkt, hvor billederne blev taget. T havde således ikke det fornødne forsæt til udbredelse af børnepornografi, hvorfor han blev frifundet for den principale påstand. Til gengæld fandtes T ved uanstændigt forhold at have krænket F's blufærdighed, og uberettiget videregivet billeder vedrørende en andens private forhold, hvorved han blev kendt skyldig i den subsidiære påstand.¹⁵⁴

Først skal vurderes, hvorvidt den forurettede er over eller under 18 år. I den pågældende sag er den forurettede under 18 år, hvorfor karakteren af det videregivne materiale skal vurderes. Anklagemyndigheden har anset materialet som værende af pornografisk karakter, hvorfor den principale tiltalerejsning efter § 235 vurderes at stemme overens med retningslinjerne. Desuden skal anklagemyndigheden være opmærksom på, om der skal rejses tiltale efter § 232 om blufærdighedskrænkelser i forhold til modtagerne af materialet. En sådan tiltale er ikke rejst i denne sag, hvilket kan skyldes, at gruppen, hvortil billederne blev sendt, var beregnet til udveksling af sådan en type billeder. Medlemmerne i gruppen antages derfor at være indforstået med at få sådant materiale tilsendt, hvorfor T ikke uopfordret har delt de pågældende billeder og derved ej heller krænket modtagernes blufærdighed.¹⁵⁵

5.3 Sammenfatning

For at sikre en lige og ensartet sagsbehandling af sager om digitale sexkrænkelser, har Rigsadvokaten udstukket nogle retningslinjer til brug for anklagemyndigheden. Retningslinjerne skal anvendes, når det skal vurderes hvilke bestemmelser, der skal rejses tiltale efter.

¹⁵³ TfK2017.655 V og Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1

¹⁵⁴ TfK2019.694 V

¹⁵⁵ Rigsadvokatmeddelelsen om digitale sexkrænkelser, side 1f

Først og fremmest skal det vurderes, om den forurettede er over eller under 18 år. Såfremt den forurettede er over 18 år, skal der som udgangspunkt rejses tiltale efter §§ 232 og 264 d. Er den forurettede derimod under 18 år, vil straffjemlen afhænge af materialets karakter, hvorfor karakteren af det videregivne materiale skal vurderes. Hvis materialet vurderes at have pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter § 235. Har materialet derimod ikke pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter §§ 232 og 264 d. Derudover skal anklagemyndigheden være særligt opmærksom på, om der er grundlag for tiltalerejsning efter § 232 om blufærdighedskrænkelser angående modtagerne af materialet.

Anklagemyndigheden skal således foretage en vurdering af forurettedes alder og materialets karakter, hvorefter det endeligt skal determineres, om der skal rejses tiltale efter straffelovens § 235 eller §§ 232 og 264 d i sammenstød. Såfremt en retsanvendelse efter Rigsadvokatens retningslinjer realiseres, forventes dette at bidrage til en større forudsigelighed i sager om digitale sexkrænkelser og dermed en større retssikkerhed.

Hvorledes sammenspillet imellem bestemmelserne fungerer i praksis, er blevet undersøgt gennem en sammenligning af Rigsadvokatens retningslinjer og den retspraksis, der er inddraget i afhandlingen. I forbindelse hermed, er der undersøgt fem sager, hvor der alene er rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 235. Sagerne ligner faktisk hinanden og omhandler udbredelse og besiddelse af børnepornografisk materiale. Da de forurettede i sagerne er under 18 år, og da det pågældende materiale i sagerne karakteriseres som pornografisk, skal der, ifølge retningslinjerne, rejses tiltale for overtrædelse af § 235. Derfor vurderes det, at anklagemyndighedens tiltalerejsning materielt stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer.

Endvidere blev undersøgt fire sager, hvor der var rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 232 og 235. Disse sager ligner faktisk hinanden og angår udbredelse af børnepornografiske videoer og blufærdighedskrænkelser hos modtagerne af videoerne. De forurettede i sagerne er under 18 år, og videoerne karakteriseres som pornografiske, hvorfor der, ifølge retningslinjerne, skal rejses tiltale for overtrædelse af § 235. At der ikke udelukkende rejses tiltale efter § 235 skyldes, at der fandtes grundlag for tiltalerejsning efter § 232 i henhold til modtagerne af videoerne. Det vurderes derfor, at anklagemyndighedens tiltalerejsning i disse sager ligeledes materielt stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer.

I den ene sag, U.2018.2534 Ø, frifindes der endvidere for overtrædelse af § 235, da der ikke vurderes at være forsæt til den forurettedes alder. I stedet finder retten, at forholdet er omfattet af §§ 232 og 264 d, hvor strafansvaret efter § 264 d dog er forældet. Denne dom illustrerer sammenspillet mellem bestemmelserne, og det udledes heraf, at § 264 d dækker samme område som § 235, når det kommer til digitale sexkrænkelser. Afgørende for hvilken bestemmelse, der finder anvendelse, er således den forurettedes alder, herunder hvilken alder, den tiltalte har forsæt til, at forurettede er.

Ligeledes blev der undersøgt fem sager, hvor der var rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 232 og 264 d. Disse sager ligner faktisk hinanden, idet de alle omhandler en uberettiget videregivelse af materiale af seksuel karakter, der er egnet til at krænke blufærdigheden hos den forurettede. To af sagerne angår videregivelse af nøgenbilleder, der ikke er af pornografisk karakter, hvorfor tiltalerejsningen i disse sager materielt stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer. En af sagerne angår billeder af en person over 18 år i forskellige seksuelle situationer, hvorfor tiltalerejsningen i denne sag ligeledes materielt er i overensstemmelse med retningslinjerne. En af sagerne angår endvidere flere billeder, hvoraf det ene er af pornografisk karakter. Dog fremgår den forurettedes alder ikke af denne dom, hvorfor det ikke kan vurderes, om tiltalerejsningen er sket efter den korrekte strafhjemmel. Ydermere angår den sidste sag en video af pornografisk karakter. De forurettede på videoen er under 18 år, hvorfor tiltalerejsningen i denne sag ikke materielt stemmer overens med retningslinjerne.

Slutteligt blev undersøgt tre sager, hvor der var rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 232, 235 og 264 d. I to af sagerne blev der rejst tiltale for alle bestemmelserne samtidig, hvorfor tiltalerejsningen ikke stemmer overens med Rigsadvokatens retningslinjer, da der ifølge disse bør rejses tiltale for enten § 235 alene eller §§ 232 og 264 d i sammenstød. I den sidste sag rejses der principalt tiltale for overtrædelse af § 235, subsidiært §§ 232 og 264 d. Rigsadvokatsmeddelelsen forholder sig ikke til muligheden for principal og subsidiær tiltalerejsning, men det formodes, at denne type tiltalerejsning er i overensstemmelse med retningslinjerne.

Det konkluderes på baggrund af denne gennemgang, at anklagemyndighedens tiltalerejsning i de fleste tilfælde sker i overensstemmelse med retningslinjerne i Rigsadvokatmeddelelsen fra 2019. Hertil bemærkes, at de domme, hvor tiltalerejsningen ikke stemmer overens med retningslinjerne, er afsagt før Rigsadvokatmeddelelsen fra 2019 blev udstedt. Dette med undtagelse af den dom, hvor det ikke kan konkluderes, om tiltalerejsningen er sket efter den korrekte strafhjemmel eller ej. Ligeledes bemærkes, at gennemgangen ikke kan anses som værende repræsentativt, idet der alene er inddraget 17 domme afsagt af henholdsvis landsretterne og Højesteret.

Kapitel 6. Lovændringen i 2018

Som led i undersøgelsen af det strafferetlige værn i forbindelse med digitale sexkrænkelser, ses nu på lovændringen af straffelovens §§ 232 og 264 d, der trådte i kraft i 2018. Det ønskes undersøgt, hvilken betydning de skærpende omstændigheder, der blev indført med lovændringen, har.

6.1 Regeringens udspil om styrket indsats

I kølvandet på en række historier om unge, som fik delt nøgenbilleder på nettet uden at have samtykket hertil, udsendte regeringen i 2017 et udspil med det formål at skærpe indsatsen mod digitale sexkrænkelser. Hermed ønskede regeringen at sende et klart signal om, at man selv har ret til at bestemme hvilke intime detaljer, man ønsker at dele med andre. Udspillet indeholder en række initiativer angående forebyggelse og viden om digitale sexkrænkelser men også nogle initiativer angående straf og konsekvens, når en digital sexkrænkelse er begået. Det initiativ, der findes relevant for denne gennemgang, er ønsket om at hæve strafferammen for uberettiget videregivelse af billeder vedrørende en andens private forhold.¹⁵⁶ I forbindelse med Straffelovrådets gennemgang af straffelovens kapitel om freds- og æreskrænkelser orienterede Straffelovrådet Justitsministeriet om, at de havde fundet anledning til at foreslå en skærpelse af § 264 d om privatlivskrænkelser i forhold til blandt andet digitale sexkrænkelser. Om en sådan skærpelse udtaler Justitsministeriet, at: *”Når personer udsættes for digitale sexkrænkelser, kan der være tale om alvorlige skadevirkninger af mere vedvarende karakter, fordi oplysningerne eller billederne kan spredes meget vidt og meget hurtigt, og i praksis kan være vanskelige og i visse tilfælde næsten umulige at få fjernet igen. En forhøjelse af strafferammen vil understrege alvoren af krænkelserne.”*¹⁵⁷

6.2 Lovforslag

Afledt af regeringens udspil og Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser fra 2017, blev der fremsat et lovforslag angående skærpelse af straffen for blufærdighedskrænkelser og for digitale sexkrænkelser. I det følgende fokuseres alene på skærpelsen i forhold til de digitale sexkrænkelser, der er omfattet af straffelovens § 264 d. Det blev foreslået, at der i straffelovens § 264 d skulle indsættes et stk. 2 med følgende ordlyd: *”Foreligger der under hensyn til oplysningernes eller videregivelsens karakter og omfang eller antallet af berørte personer særligt skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel indtil 2 år.”*¹⁵⁸

I forbindelse med lovforslagets udformning overvejede Straffelovrådet, om gerningsindholdet i § 264 d burde ændres for at give en bedre beskyttelse mod digitale sexkrænkelser. Straffelovrådet vurderede dog, at §§ 232 og 264 d allerede hensigtsmæssigt kriminaliserede disse forhold, både som en seksuel krænkelser og som en krænkelser af privatlivets fred. På baggrund heraf fandtes der ikke grundlag for at ændre bestemmelsens gerningsindhold. Derimod fandtes der grundlag for at forhøje strafmaksimum i § 264 d i tilfælde, hvor der sker videregivelse til en stor kreds, eller hvor der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Justitsministeriet.dk – Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser, side 3

¹⁵⁷ Justitsministeriet.dk – Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser, side 12

¹⁵⁸ LFF 2017 115, side 1

¹⁵⁹ LFF 2017 115, side 3

Oplysninger om andres private forhold, der videregives på internettet, kan indebære en privatlivskrænkelser af en alvor, som ikke er set tidligere. Dette skyldes, at internettet muliggør en meget vid og hurtig spredning af oplysninger, der kan være noget nær umulige at fjerne igen. Skadevirkningerne kan således være større og krænkelser mere vedvarende, hvis en videregivelse sker via internettet kontra gennem andre medier såsom trykte aviser, tidsskrifter, bøger, tv eller radio. På baggrund heraf fandt Straffelovrådet, at strafferammen burde skærpes således, at der, under særligt skærpende omstændigheder, kunne idømmes en fængselsstraf på op til 2 år.¹⁶⁰

Digitale sexkrænkelser kan medføre en meget betydelig krænkelser, hvorfor Straffelovrådet er af den opfattelse, at det er tvivlsomt, at de hidtil udmålte straffe i sager om digitale sexkrænkelser efter §§ 232 og 264 d i de groveste tilfælde afspejler forbrydelsens grovhed i et tilstrækkeligt omfang. Udbredelse af nøgenbilleder og lignende, uden der foreligger samtykke fra den afbildede, opfattes som udgangspunkt som værende særdeles indgribende og krænkelser for den afbildede. Straffelovrådet er således af den opfattelse, at grove digitale sexkrænkelser skal være omfattet af den foreslåede § 264 d, stk. 2 og § 232. Hensigten med lovforslaget er, at strafudmålingen skal afspejle forbrydelsens karakter og grovhed, heriblandt at krænkelser både er af seksuel karakter og af privatlivets fred, ligesom forslaget er egnet til at virke afskrækkende på mulige gerningsmænd.¹⁶¹

Af bemærkningerne til lovforslaget uddybes hvilke typer sager, der som udgangspunkt kan henføres under den foreslåede skærpede strafferamme i stk. 2. Det fremgår endvidere, at bestemmelsen ofte vil være relevant i forhold til de grovere tilfælde af digitale sexkrænkelser. Videregivelse af billeder eller videoer af særlig krænkelser karakter vil eksempelvis kunne henføres under stk. 2. Af særlig krænkelser karakter kan nævnes materiale med pornografisk karakter, herunder materiale hvor der foregår en seksuel aktivitet. Et almindeligt nøgenbillede, der ikke har pornografisk karakter, skal dog som udgangspunkt ikke henføres under stk. 2, men stk. 1. Tilfælde, hvor der er sket udbredelse i et stort omfang, eksempelvis på internettet, vil i almindelighed kunne henføres under stk. 2. Offentliggørelse af et enkelt nøgenbillede på internettet vil derfor som udgangspunkt også være omfattet af den skærpede strafferamme. Udbredelse i en mere snæver kreds skal som udgangspunkt henføres under stk. 1, men såfremt en deling er målrettet til den afbildedes nærmeste eller daglige omgangskreds, kan dette føre til, at der foreligger særligt skærpende omstændigheder. Udbredelse af en stor mængde billeder eller videoer, og sager der vedrører et stort antal forurettede, vil ligeledes kunne henføres under stk. 2. Det bemærkes dog, at det vil bero på en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, hvorvidt straffastsættelsen skal ske efter den skærpede strafferamme, jf. de almindelige regler om straffastsættelse i straffelovens kapitel 10.¹⁶²

Forslaget til ændringen blev vedtaget, dog med den ændring, at strafmaksimum blev forhøjet til fængsel i 3 år i stedet for de 2 år, som Straffelovrådet havde foreslået. Lovændringen trådte i kraft 15. april 2018.¹⁶³

¹⁶⁰ LFF 2017 115, side 3

¹⁶¹ LFF 2017 115, side 4

¹⁶² LFF 2017 115, side 6

¹⁶³ L 2018 257, side 1

6.3 Virkning i praksis

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget har straffelovens § 264 d, stk. 2 ofte relevans i forbindelse med sager om digitale sexkrænkelser. Idet lovændringen er så ny, som den er, foreligger der endnu ikke trykt retspraksis, hvor der er rejst tiltale efter § 264 d, stk. 2. I afhandlingen er der inddraget otte domme, hvor der rejses tiltale for overtrædelse af § 264 d. I det følgende vil disse domme undersøges med henblik på at afklare, hvorvidt de pågældende lovovertrædelser i dommene ville kunne henføres under § 264 d, stk. 2, hvis dommene var afsagt i dag.

U.2015.2561 H

I denne sag havde T medvirket til en uberettiget videregivelse af billeder af en række unge kvinder, der åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden. T havde uploadet billederne til en hjemmeside med det formål, at billederne skulle manipuleres til at fremstå af pornografisk karakter og udbredes til brugerne af internetsiden, hvorefter billederne blev anvendt til, at brugerne af internetsiden fik udløsning på dem og lagde nye billeder heraf på internetsiden. Der var tale om 11 forurettede, og T havde uploadet mange billeder af hver enkelt pige.¹⁶⁴

Pornografisk materiale omfatter også computermanipulerede billeder, jf. ovenfor i kapitel 3, afsnit 3.2.1. Sagen omhandler således videregivelse af materiale med pornografisk karakter, udbredelse i et stort omfang på internettet, udbredelse af mange billeder og et stort antal forurettede. Ifølge forarbejderne kan alle disse forhold selvstændigt medføre, at tiltalen vil kunne henføres under straffelovens § 264 d, stk. 2.¹⁶⁵ På baggrund heraf vurderes det, at denne lovovertrædelse formentlig ville kunne henføres under § 264 d, stk. 2, hvis dommen var afsagt i dag.

TfK2017.655 V

I denne sag havde T uberettiget videregivet to nøgenbilleder af en 13-årig pige, F, der åbenbart kunne forlanges unddraget offentligheden. T havde uploadet fem billeder af F på Instagram, og på to af billederne optrådte hun med blottede bryster. Den profil, som billederne blev lagt op på, var offentlig. Herved kunne alle brugere af programmet uden videre gå ind og se billederne. Billederne blev fjernet efter 10-20 minutter, men på denne tid har flere personer nået at gemme billederne.¹⁶⁶

Videregivelse af et almindeligt nøgenbillede, der ikke har pornografisk karakter, skal som udgangspunkt ikke henføres under § 264 d, stk. 2. Dog kan udbredelse i et stort omfang på internettet medføre, at forholdet alligevel vil kunne henføres under stk. 2. På baggrund heraf kan offentliggørelsen af et almindeligt nøgenbillede på internettet også være omfattet af den skærpede strafferamme.¹⁶⁷ Afgørende for, om forholdet kan henføres under stk. 2, er således, om offentliggørelsen af billedet har medført en udbredelse i et stort omfang. Såfremt udbredelsen vurderes at have et stort omfang, vil lovovertrædelsen formentlig kunne henføres under § 264 d, stk. 2. Instagram er et meget velkendt socialt medie, der har mange millioner brugere, hvorfor det vurderes, at en udbredelse herfra har et stort omfang.

¹⁶⁴ U.2015.2561 H

¹⁶⁵ LFF 2017 115, side 6

¹⁶⁶ TfK2017.655 V

¹⁶⁷ LFF 2017 115, side 6

U.2017.2627 V

I denne sag havde T hængt et nøgenbillede af sin ekskæreste op på en væg i en idrætshal, ligesom han uploadede billedet på en fotoklubs hjemmeside på internettet. Således blev T tiltalt for uterligt og uberettiget at have videregivet et billede vedrørende F's private forhold. Om billedet anførte retten, at dette viste en ordinær dagligdagssituation ved stranden om sommeren. F havde taget tøjet af og stod og kiggede ud over vandet, da T tog billedet af hende fra ryggen.¹⁶⁸

Videregivelse af et almindeligt nøgenbillede uden pornografisk karakter skal i almindelighed ikke henføres under § 264 d, stk. 2. Imidlertid kan udbredelse i et stort omfang på internettet medføre, at et forhold kan henføres under stk. 2. Nøgenbilledet i denne sag lagt op på en fotoklubs hjemmeside. Denne offentliggørelse på internettet vurderes at udgøre en udbredelse i et stort omfang, hvorfor lovovertrædelsen formentlig vil kunne henføres under § 264 d, stk. 2.¹⁶⁹

U.2018.567 V

I denne sag havde T videooptaget A og B, mens de havde samleje, hvorefter han havde delt denne video på sin My Story og videregivet den til hele sin vennekreds på Snapchat. På tidspunktet for delingen bestod T's vennekreds af 100-150 personer, men det vides ikke hvor mange af disse personer, der nåede at se videoen, inden den blev fjernet. Videoen og billeder herfra nåede dog at blive downloadet af andre og begyndte at florere rundt.¹⁷⁰

Videregivelse af billeder eller videoer af særlig krænkende karakter, såsom materiale hvor der foregår en seksuel aktivitet, vil kunne henføres under stk. 2. Videoen viser et samleje mellem A og B, hvorfor det vurderes, at den er af særlig krænkende karakter. Endvidere er udbredelsen af videoen sket til 100-150 personer via internettet, hvilket i almindelighed vil kunne medføre en henførelse under stk. 2.¹⁷¹ På baggrund heraf vurderes det, at denne lovovertrædelse formentlig ville kunne henføres under § 264 d, stk. 2, hvis dommen var afsagt i dag.

U.2018.2970 V

I denne sag havde T uberettiget videregivet fire billeder af F i tre forskellige seksuelle situationer. Billederne bestod af nogle screenshots fra videooptagelser som F og T havde optaget i fællesskab. T kunne ikke komme i kontakt med F og sendte derfor billederne til F's mor som en provokation.¹⁷²

Videregivelse af billeder, hvor der foregår en seksuel aktivitet, kan i almindelighed henføres under stk. 2. Billederne blev alene sendt til F's mor, og udbredelse i en mere snæver kreds hører som udgangspunkt ikke under stk. 2. En målrettet deling til den afbildedes nærmeste eller omgangskreds kan dog medføre, at der foreligger særligt skærpende omstændigheder.¹⁷³ F's mor formodes at høre til F's nærmeste omgangskreds, hvorfor lovovertrædelsen formentlig vil kunne henføres under stk. 2.

¹⁶⁸ U.2017.2627 V

¹⁶⁹ LFF 2017 115, side 6

¹⁷⁰ U.2018.567 V

¹⁷¹ LFF 2017 115, side 6

¹⁷² U.2018.2970 V

¹⁷³ LFF 2017 115, side 6

TfK2018.1150/3 V

I denne sag havde T taget et billede af F, der var delvist afklædt, og videresendt det til B via Snapchat. F var iført t-shirt og g-streng, og hun var ikke vidende om, at T havde taget billedet, ligesom hun ikke havde givet samtykke til, at billedet skulle videresendes. Billedet fokuserede på F's bagdel, og det kunne alene anes, at hun havde g-strengstrusser på. Både T, F og B gik i klasse sammen. Da T sendte billedet til B, var F og B kærestes.¹⁷⁴

Videregivelse af et almindeligt nøgenbillede, der ikke har pornografisk karakter, samt udbredelse i en mere snæver kreds, skal som udgangspunkt ikke henføres under stk. 2. Dog kan en deling, der er målrettet til den afbildedes nærmeste eller daglige omgangskreds, føre til, at forholdet alligevel kan henføres under stk. 2. Det fremgår af dommen, at B, som var modtageren af billedet, var kæreste med F. Det formodes, at F's kæreste hører til hendes nærmeste omgangskreds, hvorfor lovovertrædelsen formentlig vil kunne henføres under stk. 2.¹⁷⁵

TfK2019.584 Ø

I denne sag havde T1 og T2 uberettiget videregivet nogle billeder af F af seksuel karakter. T2 havde haft et forhold til F, og det var ham, der sendte de pågældende billeder til T1. T1 sendte herefter billederne til hendes ven, A. T1 og F var bekendte, men de kendte ikke hinanden nærmere. A og F var klassekammerater, men de kendte ikke hinanden særlig godt. Billederne beskrives ikke nærmere af retten, men af vidneforklaringer fremgår, at der var tale om nøgenbilleder og et billede, hvor man synes at kunne se, at F udfører oralsex på T2.¹⁷⁶

Udbredelse i en mere snæver kreds skal som udgangspunkt henføres under stk. 1, men såfremt en deling er målrettet de afbildedes nærmeste eller daglige omgangskreds, kan dette føre til, at der foreligger særligt skærpende omstændigheder. Ud fra sagens oplysninger kan det udledes, at udbredelsen ikke er sket til F's nærmeste omgangskreds. Endvidere er udbredelsen sket til F's klassekammerat, hvorved spørgsmålet bliver, om denne udbredelse kan karakteriseres som værende målrettet F's daglige omgangskreds. Såfremt dette vurderes at være tilfældet, vil forholdet kunne henføres under stk. 2. Videregivelse af et almindeligt nøgenbillede, der ikke har pornografisk karakter, skal som udgangspunkt ikke henføres under stk. 2, hvorimod billeder af særlig krænkende karakter vil kunne henføres under stk. 2. Af særlig krænkende karakter kan nævnes materiale, hvor der foregår en seksuel aktivitet. Billedet, der viser F udføre oralsex på T2, vil derfor som udgangspunkt kunne karakteriseres som havende særlig krænkende karakter, hvorfor forholdet formentlig vil kunne henføres under stk. 2.¹⁷⁷

Denne dom er afsagt efter lovændringens ikrafttræden. At lovovertrædelsen alligevel ikke er henført under stk. 2 kan skyldes, at udbredelsen ikke blev vurderet målrettet den afbildedes daglige omgangskreds, og at materialet ej heller blev vurderet til at have særlig krænkende karakter.

¹⁷⁴ TfK2018.1150/3 V

¹⁷⁵ LFF 2017 115, side 6

¹⁷⁶ TfK2019.584 Ø

¹⁷⁷ LFF 2017 115, side 6

TfK2019.694 V

I denne sag havde T videregivet fire nøgenbilleder af den 14-15-årige F via Facebook til en chatgruppe. Da T lagde billederne op, tilføjede han også F's navn. Chatgruppen var en lukket gruppe bestående af unge fyre, der delte naturlige pornografiske billeder. Det fremgår ikke, hvor mange medlemmer gruppen bestod af, men retten udtalte, at mange mennesker fik adgang til billederne, hvorved der var en betydelig risiko for yderligere spredning af billederne på internettet.¹⁷⁸

Almindelige nøgenbilleder, der ikke har pornografisk karakter, skal som udgangspunkt ikke henføres under stk. 2. Dog kan udbredelse i et stort omfang i almindelighed føre til, at et forhold kan henføres under stk. 2. Offentliggørelse af et enkelt nøgenbillede på internettet vil derfor som udgangspunkt være omfattet af stk. 2, hvorfor lovovertrædelsen i denne sag formentlig vil kunne henføres under stk. 2.¹⁷⁹

6.4 Sammenfatning

D. 15. april 2018 trådte en lovændring i kraft, hvilken skærpede straffen for digitale sexkrænkelser. I straffelovens § 264 d blev indsat et stk. 2, hvorved strafmaksimum blev forhøjet til fængsel i indtil 3 år under særligt skærpende omstændigheder. Skærpelsen medfører således, at krænkeren i dag kan straffes markant hårdere end tidligere, hvor strafmaksimum var fængsel i indtil 6 måneder. Hensigten med lovændringen var, at strafudmålingen skulle afspejle forbrydelsens karakter og grovhed, ligesom skærpelsen skulle være egnet til at virke afskrækkende på mulige gerningsmænd.

Da det fremgår, at bestemmelsen ofte vil være relevant i forhold til de grovere tilfælde af digitale sexkrænkelser, fandtes det relevant at undersøge, hvilken betydning de skærpende omstændigheder, der blev indført med lovændringen, har i praksis i sager om digitale sexkrænkelser. Der foreligger dog ingen trykt retspraksis, hvor der er rejst tiltale efter § 264 d, stk. 2. I afhandlingen er der inddraget otte domme, hvor der er rejst tiltale efter § 264 d. Syv af disse domme er blevet afsagt før lovændringens ikrafttræden. Samtlige domme er blevet gennemgået med henblik på at afklare, hvorvidt lovovertrædelserne i dommene ville kunne henføres under § 264 d, stk. 2, hvis dommene var afsagt i dag. Dette er søgt afklaret ved at sammenholde bemærkningerne til lovforslaget med sagernes oplysninger.

Ud af de otte inddragede domme vurderes fire at indeholde en videregivelse af materiale af særlig krænkende karakter. Endvidere vurderes, at der i fem af dommene er sket en udbredelse i et stort omfang på internettet. Tre af dommene omfatter en målrettet deling til den afbildedes nærmeste eller daglige omgangskreds. I en enkelt af dommene er der sket en udbredelse af en stor mængde billeder, ligesom denne dom vedrører et stort antal forurettede. På baggrund af denne gennemgang kan det udledes, at bestemmelsen i høj grad kan få virkning i praksis i sager om digitale sexkrænkelser. Det bemærkes dog, at gennemgangen ikke kan anses for at være repræsentativ, da den alene tager udgangspunkt i otte domme afsagt af henholdsvis landsretterne og Højesteret.

¹⁷⁸ TfK2019.694 V

¹⁷⁹ LFF 2017 115, side 6

Endvidere bør det nævnes, at fastsættelsen af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, hvorfor en henførelse under stk. 2 ikke nødvendigvis medfører en strengere udmålt straf.

Slutteligt bemærkes, at der kan foreligge byretsdomme, hvor § 264 d er blevet anvendt. Dette kan forklare hvorfor, der ikke henvises til stk. 2 i nogle af de domme der er inddraget i afhandlingen, idet der alene er inddraget domme fra landsretterne og Højesteret.

Kapitel 7. Konklusion

På baggrund af den individuelle analyse af straffelovens §§ 232, 235 og 264 d, kan det konkluderes, at disse bestemmelser er centrale i det strafferetlige værn mod digitale sexkrænkelser. Straffeloven indeholder således flere relevante bestemmelser, der dækker over forskellige strafferetlige områder, og muliggør strafforfølgning af forskellige typer digitale sexkrænkelser.

Straffelovens § 232 har et bredt anvendelsesområde, der dækker blufærdighedskrænkelser ved uanstændigt forhold, herunder videregivelse af nøgenbilleder. Videregivelse af nøgenbilleder og billeder eller videoer af seksuel karakter hører ikke til bestemmelsens traditionelle anvendelsesområde, men anses i sig selv for at være en strafbar blufærdighedskrænkelse i forhold til den afbildede. Videregivelse af det nævnte materiale kan efter omstændighederne også udgøre en overtrædelse af straffelovens §§ 235 og 264 d, som netop omhandler henholdsvis udbredelse og videregivelse. Straffelovens § 235 har i modsætning til § 232 et mere snævert anvendelsesområde, idet denne bestemmelse stiller krav om, at billeder og videoer, der udbredes, skal være pornografiske, mens § 232 udelukkende stiller krav om, at billeder og videoer skal have en vis grovere seksuel karakter. Der skal være en vis grovhed for at materiale kan karakteriseres som pornografisk, jf. dommen TfK2017.655 V. Såfremt der ikke er tale om pornografisk materiale, men alene et seksuelt indhold af en vis grovhed, kan forholdet i stedet være omfattet af straffelovens § 264 d om uberettiget videregivelse.

Straffelovens § 264 d omfatter tilfælde, hvor der uberettiget videregives meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold, eller billeder af en person under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. For at kunne straffe efter bestemmelsen, er det en betingelse, at det ud fra det videregivne materiale er muligt at identificere den afbildede. Videregivelse af nøgenbilleder og billeder eller videoer med et seksuelt eller pornografisk indhold, uden der foreligger samtykke fra den afbildede person, vil i almindelighed udgøre en digital sexkrænkelse efter straffelovens § 264 d. En videregivelse af sådanne materiale kan være sket privat, ved deling mellem to private personer, eller offentligt, eksempelvis via internettet.

På trods af, at straffelovens §§ 232, 235 og 264 d dækker forskellige straffeområder, er der også et vist overlap mellem bestemmelserne. Efter omstændighederne kan der straffes for flere af bestemmelserne samtidig. Rigsadvokaten har imidlertid udstedt nogle retningslinjer til anklagemyndigheden, således at de lettere kan afgøre, hvilke bestemmelser, der bør rejses tiltale efter i sager om digitale sexkrænkelser. Indledningsvist skal anklageren vurdere, om den forurettede er over eller under 18 år. Såfremt den forurettede er over 18 år, skal der som udgangspunkt rejses tiltale efter §§ 232 og 264 d. Er den forurettede derimod under 18 år, vil strafhjemlen afhænge af materialets karakter. Er materialet af pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter § 235. Er materialet derimod ikke af pornografisk karakter, skal der rejses tiltale efter §§ 232 og 264 d.

Det kan konkluderes ud fra en sammenligning af retspraksis og Rigsadvokatens retningslinjer, at anklagemyndigheden ikke i alle tilfælde har fulgt retningslinjerne. I dommen, U.2018.567 V, var der rejst tiltale efter straffelovens §§ 232 og 264 d. Lovovertrædelsen angik videregivelse af pornografisk materiale af personer under 18 år, hvorfor der, ifølge Rigsadvokatens retningslinjer, burde have været rejst tiltale efter straffelovens § 235. Der er således endnu ikke den ensartethed i retstilstanden, som retningslinjerne tilsigter, at der skal være.

D. 15. april 2018 trådte en lovændring i kraft, hvilken skærpede straffen for digitale sexkrænkelser. I straffelovens § 264 d blev indsat et stk. 2, hvorved strafmaksimum blev forhøjet til fængsel i indtil 3 år, under særligt skærpende omstændigheder. Hidtil var strafmaksimum fængsel indtil 6 måneder, og lovændringen medfører således, at krænkeren kan straffes markant hårdere end tidligere. Lovændringen er forholdsvis ny, og der er ikke rejst tiltale efter § 264 d, stk. 2 i noget af den retspraksis, der er inddraget i afhandlingen, ligesom det ikke var muligt at finde trykt retspraksis, hvor der henvises til bestemmelsen. Derfor er de domme, hvor der rejses tiltale for overtrædelse af § 264 d blevet gennemgået for at afklare om disse kunne være omfattet af stk. 2, såfremt de var afsagt i dag. Her konkluderes det, at samtlige otte inddragede domme vurderes at indeholde elementer, der kan medføre, at lovovertrædelsen vil kunne henføres under straffelovens § 264 d, stk. 2. På baggrund af denne gennemgang vurderes det, at bestemmelsen i høj grad kan få virkning i praksis i sager om digitale sexkrænkelser. Hvorvidt der foreligger særligt skærpende omstændigheder, vil dog altid bero på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder. Det kan endvidere konkluderes, at alene det forhold, at en lovovertrædelse bliver henført under stk. 2, ikke nødvendigvis medfører en strengere udmålt straf. Dette skyldes, at straffastsættelsen beror på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, hvorfor der eksempelvis ligeledes kan foreligge formildende omstændigheder, der påvirker strafudmålingen.

I de seneste år har samfundsudviklingen, i henhold til digitale sexkrænkelser, være præget af internettets udvikling. På trods heraf, har Straffelovrådet ikke fundet det nødvendigt at foretage gennemgribende revideringer af straffeloven, med henblik på en selvstændig beskyttelse mod digitale sexkrænkelser. I Straffelovrådets nyeste betænkning om freds- og æreskrænkelser blev der fundet anledning til at drøfte, om der var behov for at ændre § 264 d's gerningsindhold, med henblik på at give en bedre beskyttelse imod digitale sexkrænkelser. Dette fandtes der dog ikke grundlag for, idet de allerede gældende strafbestemmelser på området, §§ 232, 235 og 264 d, vurderedes at kriminalisere digitale sexkrænkelser på en hensigtsmæssig måde. På baggrund heraf kan det således konkluderes, at det strafferetlige værn mod digitale sexkrænkelser anses som værende tilpas dækket af straffelovens §§ 232, 235 og 264 d.

Litteraturliste

Andet

- **Justitsministeriet.dk** – Skærpet indsats mod digitale sexkrænkelser (2017)
Link: https://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Pressemeddelelser/pdf/digitale_sexkraenkelse_udspil.pdf
Senest tilgået d. 07.02.2020
- **Rigsadvokatmeddelelsen**, afsnittet: Digitale sexkrænkelser (CIRK 2019 9054)
- **Rigsadvokatmeddelelsen**, afsnittet: Seksualforbrydelser (CIRK 2019 9446)

Artikler

- **Justitsministeriet.dk** – Regeringen styrker indsatsen mod digitale sexkrænkelser
Link: <https://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2017/regeringen-styrker-indsatsen-mod-digitale-sexkraenkelse>
Artikel fra d. 03.02.2017

Betænkninger

- **KBET nr. 601**, Straffelovrådets betænkning om privatlivets fred (1971)
- **KBET nr. 1534**, Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser (2012)
- **KBET nr. 1563**, Straffelovrådets betænkning om freds- og æreskrænkelser (2017)

Juridisk litteratur

- **Blume, Peter**: Retssystemet og Juridisk Metode, 3. udgave, 2016, Jurist- og Økonomforbundets Forlag
- **Høilund, Dorte**: Retssikkerhed og Juridisk Metode, 2. udgave, 2018, Hans Reitzels Forlag
- **Nielsen, Gorm Toftegaard m.fl.**: Kommenteret straffelov - Speciel del, 11. udgave, 2017, Jurist- og Økonomforbundets Forlag
- **Scharling, Julie & Allermann, Sidsel**: Strafferet kompendium, 3. udgave, 2014, Karnov Group Denmark A/S
- **Vestergaard, Jørn**: Forbrydelser og andre strafbare forhold, 3. udgave, 2018, Jørn Vestergaard & Gjellerup
- **Waaben, Knud**: Strafferettens almindelige del, revideret af Lars Bo Langsted, 6. udgave, 2015, Karnov Group Denmark A/S
- **Waaben, Knud**: Strafferettens specielle del, revideret af Lars Bo Langsted, 6. udgave, 2014, Karnov Group Denmark A/S

Lovgivning, lovforslag mm.

- **L 2018 257**, Lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for blufærdighedskrænkelser og digitale sexkrænkelser)
- **L 2018 1719**, Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medieansvarsloven (Freds- og ærekrænkelser m.v.)
- **LBKG 2019 976**, Straffeloven

- **LFF 2013 141**, Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v
- **LFF 2017 115**, Forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for blufærdighedskrænkelser og digitale sexkrænkelser)

Retspraksis

- TfK2015.635 Ø
- TfK2016.1120 V
- TfK2017.655 V
- TfK2018.297 Ø
- TfK2018.518 Ø
- TfK2018.855 Ø
- TfK2018.1150/3 V
- TfK2019.584 Ø
- TfK2019.694 V
- U.2015.2561 H
- U.2017.2627 V
- U.2018.567 V
- U.2018.2534 Ø
- U.2018.2930 V
- U.2018.2970 V
- U.2019.702 V
- U.2019.1232 H
- U.2019.4091 Ø
- U.2019.4259 V

Øvrigt materiale

- **BT.dk** – Anmeldelser af billeddelinger er fordoblet på få år
Link: <https://www.bt.dk/krimi/anmeldelser-af-billeddelinger-er-fordoblet-paa-faa-aar>
Artikel fra d. 06.01.2020
- **DR.dk** – Advokat fører sager om digitale sexkrænkelser: Det følger ofrene resten af livet
Link: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/advokat-foerer-sager-om-digitale-sexkraenkelser-det-foelger-ofrene-resten-af-livet>
Artikel fra d. 16.01.2018
- **DR.dk** – Advokat sidder med 50 sager om digitale krænkelser: Sociale medier bør stilles til ansvar
Link: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/advokat-sidder-med-50-sager-om-digitale-kraenkelser-sociale-medier-boer-stilles-til>
Artikel fra d. 26.08.2019

- **DR.dk** – Klædt af på nettet
Link: https://www.dr.dk/drtv/serie/klaedt-af-paa-nettet_129998
Senest tilgået d. 03.02.2020
- **RedBarnet.dk** – Ny undersøgelse: Digitale sexkrænkelser er hverdag for unge
Link: <https://redbarnet.dk/skole/sikkerchat/nyt-fra-sikkerchat/digitale-sexkraenkelse-er-hverdag-for-unge/>
Artikel fra d. 25.01.2018

Anslagsdokumentation

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	4
Kapitel 1. Introduktion	5
1.1 Indledning.....	5
1.2 Problemformulering	6
1.3 Afgrænsning	6
1.4 Metode	7
1.5 Redegørelse for fremstillingen.....	9
Kapitel 2.	10
2.1 Baggr.....	10
2.2 Anver.....	11
2.2.1 Eg.....	12
2.2.2 U.....	13
2.2.3 S.....	14
2.2.4 F.....	15
2.2.5 B.....	16
2.3 Samm.....	16
Kapitel 3.	18
3.1 Baggr.....	18
3.2 Anver.....	20
3.2.1 P.....	20
3.2.2 U.....	22
3.2.3 S.....	23
3.2.4 B.....	23
3.2.5 S.....	24
3.2.6 Forsæt.....	25
3.2.7 Børnepornografi som digital sexkrænkelser.....	26
3.3 Sammenfatning.....	27
Kapitel 4. Straffelovens § 264 d	28
4.1 Baggrund	28
4.2 Anvendelsesområde	29
4.2.1 Videregivelse.....	30
4.2.2 Uberettiget.....	30
4.2.3 Private forhold.....	31
4.2.4 Åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed.....	32
4.2.5 Skærpelse	34
4.2.6 Forsæt.....	34
4.2.7 Videregivelse som digital sexkrænkelser.....	34
4.3 Sammenfatning.....	35

Ordoptælling

Statistik:

Sider	49
Ord	21.016
Tegn (uden mellemrum)	119.696
Tegn (med mellemrum)	140.549
Afsnit	301
Linjer	1.814

Medtag fodnoter og slutnoter

OK